

591949233

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

Mag. 09.6507 Ni

**NIELS BROCKS
HANDELSSKOLE
1888-1963**

RHB

KØBENHAVNS
RÅDHUSBIBLIOTEK

Mag

09.6507

Ni

Ex. 2.

NIELS BROCKS
HANDELSSKOLE

1888 - 1963

NIELS BROCKS HANDELSSKOLE

1888-1963

Udgivet af

FORENINGEN NIELS BROCK

KØBENHAVN 1963

1/5 1963 not aka C3119

NIELS BROCK

19. marts 1731 – 4. oktober 1802

Ved Niels Brocks Handelsskoles 50 års jubilæum i 1938 udsendes et festskrift om skolen. Det er naturligt at følge dette op, og det er Foreningen Niels Brock en glæde i anledning af 75 års jubilæet med støtte fra Foreningen Niels Brocks Fond og Otto Mønstedes Fond at udsende et nyt festskrift. Af hensyn til de mange dimittender fra de sidste 25 år har vi ment det rigtigt, at dette festskrift ikke alene skulle behandle skolens liv i de sidste 25 år, men også gå tilbage til skolens grundlæggelse i 1888.

Vi vil gerne takke de mange, der på vor anmodning har bidraget med indlæg til dette jubilæumsskrift og dermed har gjort deres til, at skolens 75 års jubilæum har kunnet få et varigt minde. Det er vort håb, at de mange dimittender – både her i landet og spredt over hele verden – samt skolens mange andre venner vil glæde sig over det indblik, der her gives i Niels Brocks Handelsskoles historie og tradition, som har været med til at skabe den Brock-ånd, ingen gammel elev glemmer.

København, den 20. april 1963

Bestyrelsen for Foreningen Niels Brock

GUNNAR SVANBERG

NIELS ARNTH-JENSEN JAN BREDHOLT MOGENS FRYDENDAHL

NIELS JOHANSEN HENRY JØRGENSEN HANS LANGKJØR

POUL NISSEN PREBEN PHILIPSON

Grosserer
CHR. SAUGMANN

SIDEN KØBMANDEN NIELS BROCKS DØD er der nu gået ca. to gange 75 år. De legater, han stiftede i sit testamente til grundlæggelse af en handelsskole, skulle komme til at hvile uvirksomme i den første halvdel af dette tidsrum, – formentlig fordi man i datidens Danmark havde så presserende dagsnære opgaver, der trængte sig på, at man ikke havde kræfter til at samle sig om noget fremtidigt.

Der skulle en ny, vågen og initiativrig erhvervsmand, C.F. Tietgen, til, før man i år for 75 år siden fik realiseret Niels Brocks stor-slåede skoleide, men siden har denne skole til gengæld fået uvurderlig betydning for dansk handels trivsel.

I Grosserer-Societetets Komite har vi altid betragtet det som en ære, at vi fik betroet forvaltningen af disse legater, og vi har med

stolthed bemærket os de resultater, som er nået gennem »vor egen« skoles virksomhed.

Få steder i verden – om overhovedet nogetsteds – finder man dens magen. En dygtig ledelse og en idealistisk indstillet, men samtidig virkelighedsnær lærerstab har skabt denne institutions ry og den anerkendelse, den har vundet overalt.

Ved at bibringe et meget forskelligartet elevmateriale, i dettes vigtigste livsperiode, solide kundskaber i de egentlige handelsdiscipliner såvel som i mere samfundsmæssigt betonedede fag har skolen været en betydende faktor i højnelsen af den danske købmand og den har bragt bud – godt bud – om Danmark i den store verden; til gavn ikke blot for den enkelte, men også for landets renommé og velfærd.

Den veneration, som jeg véd, at alle tidligere elever nærer over for Niels Brocks Handelsskole, og som de bevarer gennem hele deres liv til trods for, at de dog kun har frekventeret skolen i et år eller to, er et overbevisende udtryk for, at dét, de modtog på skolen i kundskabsmæssig såvel som i opdragende henseende, har haft afgørende betydning for dem.

Man kan ikke studere sig til at blive købmand, men til trods herfor har det dog ofte vist sig, at de købmænd, der – alle andre forhold lige – udover deres praktiske uddannelse også havde den teoretiske ballast i orden, har klaret sig bedst. Niels Brock har ved sine tanker og gennem sit eksempel vist, at det private initiativ er det eneste solide fundament for succes, og han har virket som inspirator for sin eftertid.

Hans inspiration har båret rig frugt; også derved, at senere mæcener har fulgt hans eksempel og lagt legater i komiteens hænder. Derfor har komiteen gennem sit rejsestipendieudvalg og på anden måde været i stand til at støtte fremadstræbende unges ønsker om en videreuddannelse i udlandet og om en omsættelse til praksis af de kundskaber og den ånd, de har erhvervet på skolen.

Det fremsyn, der lå til grund for Niels Brocks legatstiftelse til fordel for en skole, har gjort hans navn udødeligt. Han står for

eftertiden som den rettænkende købmand, der ved egen dygtighed – men også som følge af hans samtids vågne erkendelse af behovet for individets fri udfoldelse – skabte basis for en hjælp til senere tiders ungdom i deres bestræbelser for at bygge ny respekt op om dansk handel og for at værne om dens niveau.

Måtte Niels Brocks Handelsskole aldrig miste sit særpræg, og måtte den også fremover nyde godt af den gavnlige indflydelse, som det praktiske erhvervslivs mænd gennem de første 75 år af skolens liv har haft på dens uddannelse og oplæringsform.

Chr. Saugman

Direktør
FRITZ LÖPPENTHIEN

I ANLEDNING AF, at Niels Brocks Handelsskole kan fejre 75 års jubilæum den 1. maj 1963, vil jeg gerne som formand for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse ønske skolen hjertelig til lykke.

Det har været med stor interesse, jeg har fulgt skolens arbejde igennem årene, og indenfor Foreningen er vi stolte over den anseelse, skolen har. Resultatet skyldes naturligvis i særlig grad en dygtig ledelse og en dygtig lærerstab.

Indenfor Niels Brock hersker der en særlig ånd, og hvis man spørger om en mands kvalifikationer og får at vide, at han er Brocker, ligger der i denne oplysning, at man ikke har nødig at spørge om mere.

Brockere møder man overalt såvel her som i udlandet, og det er

et meget stort antal Brockere, der i dag sidder i store stillinger. Det gode sammenhold mellem såvel unge som ældre skyldes sikkert det gode arbejde, der udføres af Foreningen Niels Brock, som har afdelinger i såvel provinsen som i flere fremmede storbyer.

Skolens historie vil sikkert blive omtalt udførligt i forbindelse med jubilæet, men jeg skal minde om, at Grosserer-Societetet i 1807 fik overdraget forvaltningen af De Brockske Legater. I en år-række blev der af legaterne ydet støtte til skole og til elever, men først fra 1888, da Niels Brocks Handelsskole etableredes på C.F. Tietgens initiativ, finder legaterne anvendelse efter deres egentlige bestemmelse. Siden 1908 har Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse drevet Niels Brocks Handelsskole i samarbejde med Grosserer-Societetet, men på grund af skolens store vækst ændredes ordningen i 1940, således at Foreningen oppebærer et fast vederlag af Niels Brocks legatmidler, men iøvrigt ordner de økonomiske forhold.

Jeg benytter gerne lejligheden til at takke Grosserer-Societetet for godt samarbejde vedrørende Niels Brocks Handelsskole. Må skolen gå en lykkelig fremtid i møde.

F. Løppenthien

En købmands testamente

DE FØLGENDE SIDER er viet en oversigt over vor skoles historie, dens åndelige og økonomiske forudsætninger, dens vanskelige kamp for at finde den rette form, dens betydning som norm for det danske handelsgymnasium og dens lange og lykkelige vækstperiode. Fremstillingen bærer skitsens præg, og for tiden indtil jubilæet i 1938 hviler den på tidligere trykt materiale, først og fremmest halvtredsårsfestskriftet.

Det har været under overvejelse at koncentrere skildringen om de sidste 25 år, men da to trediedele af alle brock'ere er dimitteret efter jubilæet i 1938 og derfor ikke kender det første festskrift, har man fundet det rimeligt at give en samlet oversigt. Den nærværende skildring må derfor nærmest betragtes som en overdimensioneret kronik.

Natten mellem den 4. og 5. oktober 1802 døde vor velgører stor-købmanden *Niels Brock* 71 år gammel. Han havde da i mange år boet i sin anselige købmandsgård i Strandgade nr. 36 på Christianshavn. Gården står der endnu.

Niels Brock var født i Randers, hvor hans fader, *Rasmus Brock*, var købmand – i ganske stor stil må man formode efter den arvelod, der tilfaldt Niels Brock efter hans død. Som ung sendtes Niels Brock til Lübeck for at lære handel. Der var gamle forbindelser mellem denne by og de østjydske købstæder, og desuden var København endnu ikke kommet i gang med den store oversøiske handel. Men det skulle nu ikke vare så længe.

Rasmus Brock døde i 1752, og det tilfaldt Niels Brock at afvikle

den fædrene forretning. Da det var overstået, drog den nu et par og tyve årige mand ud i verden med sine penge; og denne gang gjaldt rejsen København, hvor han kom til at opleve hele Den glimrende Handelsperiodes store eventyr. I København blev han optaget som associé i sin svogers forretning, og da svogeren døde i 1762, blev han eneindehaver. Og selvsamme år drog han til sin fødeby for at hente sin *Lene*, borgmester *Nicolay Krog Bredals* datter. Næste år optoges han i de københavnske grossererers kreds, og dermed var hans virkefelt helt afstukket.

Vi har ikke noget nærmere kendskab til hans virksomheds historie, en ting, der gælder såre mange af fortidens storkøbmænd. Derimod besidder vi et fortrinligt øjebliksbillede af hans store virksomhed i den registrering af hans bo, som eksekutorerne foretog umiddelbart efter hans død. Den tegner et levende billede af den vidtløftige forretning. Hovedvirksomheden ligger på Norge og Østersølandene, men der går tråde både til Middelhavet og helt til den fjerne ø Isle de France i Det indiske Ocean, hvor der under Den glimrende Handelsperiode rørte sig et hektisk handelsliv af omtrent samme karakter som det, vi kender fra f.eks. Tanger lige efter verdenskrig II. Men det er ikke blot i handel og rederi, formuen er investeret. Den findes også anbragt i aktier og obligationer, pantebreve o. s. v. Intet under, at afviklingsprocessen varede helt til 1809.

I samtidens offentlige liv gjorde Niels Brock sin borgerpligt. I en årrække var han medlem af de 32 mænds forsamling (borgerrepræsentationens forgænger), og hans testamente røber, at han ikke mindst har vundet sig indsigt i de sociale institutioners forhold. Men også i sine fagfællers kreds gjorde han sig gældende. Da en kreds af københavnske grosserer fandt, at Grosserer-Societetet trængte til en aktivisering, trådte de i 1790 sammen i »Groshandlerens nøjere Forening«. I denne gruppe finder vi Niels Brock som et interesseret medlem. Men vi finder ham også i andre offentlige hverv, således som medlem af repræsentantskabet for Speciesbanken, der var oprettet i 1791, og i hvilken han var blandt hovedaktionærene.

Hvad der imidlertid har bevaret Niels Brocks navn til denne dag, er hans virksomhed som legatstifter, og vi kan uden falsk beskedenhed endda fastslå, at det er den skærv, han gav til en grosserer-skoles begyndelse, der har sikret ham hans hidtidige udødelighed.

Vi har et par oplysninger om hans formues vækst. Niels Brock drog til København med 18.000 rdl kurant, hvilket udgjorde hans fædrene arv. Efter datidens forhold en ikke helt ubetydelig formue. I 1778 oprettedes et reciprokt testamente mellem Niels og Lene. På dette tidspunkt har de formentlig gjort sig klart, at deres ægteskab ville blive barnløst. Formuen androg da c. 150.000 rd. Lene Bredal døde allerede i 1786, kun halvtreds år gammel. Den 24. januar 1802 – altså et godt halvt år før sin død – gjorde den gamle mand de sidste tilføjelser til sit testamente, som da disponerede over 580.000 rd. Boafslutningen i 1809 viste en nettoformue på 865.577 rd. kurant. Denne tilvækst havde testator forudset, således at der tillagdes alle legatarer – også vor arvelod – en fast procentuel andel i stigningen.

Det var en efter datidens forhold overmåde betydelig formue, Niels Brock efterlod sig – i vore penge vel et sted mellem 10 og 15 millioner kr. – men et helt fast omregningsforhold lader sig desværre ikke opstille.

At sparsommelighed har været et ikke uvæsentligt moment ved denne kæmpeformues skabelse, er helt uomtvisteligt. Den sparsommelighed, der ansås for en af datidens fornemste borgerdyder, lå Niels Brock i blodet. Hans bolig og levemåde var vel standsmæssig, men slet ikke præget af den luksus, der i disse år udfoldedes i københavnske købmandskredse. Overdådighed var ham vederstyggelig. Sine tanker om midlers administration har han formuleret i en forgæves ansøgning 1795 om at måtte befries for sit hverv som en af de 32 mænd, en bøn, der først opfyldtes i 1801. Målet for sin offentlige virksomhed udtrykker han således: »Indtægternes formerelse ved udgifternes indskrænkning eller besparelse i det håb herefter at lette og formindske skatter og udgifter for indvånerne.«

Dette synspunkt har sikkert også været rådende i hans forretning,

og det harmonerer smukt med datidens forestilling om sparsommelighed som en uvurderlig borgerdyd. At man i samtiden fandt, at denne sparsommelighed gik vel vidt, og at man anså ham for en særdeles vindskibelig pengepuger, findes der mange vidnesbyrd om. Det skal imidlertid ikke fordunkle vor taknemlighed for hans skoleinitiativ.

Det lønner sig at se lidt nærmere på testamentets storstilede pengeudlodning. Groft taget, kan man sige, gik halvdelen til familien som arv eller legater. Denne gruppe af begunstigede kan deles i tre underafdelinger: 1) personer, der – familie eller ikke familie – var opkaldt efter Niels og Lene, og det var ikke så få, der her høstede rigelig løn for deres gode idé. 2) Niels Brocks egen familie og 3) Lenes familie. Det er intet under, at Niels Brocks og Lene Bredals stamtavler er blevet bestsellere, hvilket just ikke er almindeligt i denne specifikke litteraturgren. Stamtavlerne er kommet i 2 oplag, og testamentet i 5.

De offentlige legater betænkte ialt med c. 300.000 rd., hvoraf 100.000 ligeud gik til Randers, mens resten gik til København og ikke mindst til Christianshavn. For en by af Randers størrelse var det en fyrstelig gave, men også mange institutioner i hovedstaden kom til at nyde godt af et lunere økonomisk klima for deres virksomhed.

Analysere man de enkelte områder, der betænkte i København (med Christianshavn) og Randers, kan man opstille følgende procentvise fordeling af midlerne:

kirker	5%
fattige	66%
erhvervsliv	5%
skoler	14%
diverse	10%

Kirkegaven gik næsten udelukkende til Vor Frelsers Kirke, der efter testators mening trængte hårdt. Dog måtte ikke en skilling af disse midler anvendes til spirets reparation. Den slags zirater fandt Niels

Brock simpelthen upassende. Som betingelse for gaven forlangte han, at hans gravsted ingensinde måtte åbnes. Når han var sat ned i sin murede begravelse under koret ved siden af sin Lene, ville han have fred. Denne betingelse er respekteret. Til gengæld må man undres over, at man forgæves søger velgørerens grav. Den er skjult under den måtte, der dækker korets gulv, og graven kan kun beskues under hovedrengøring, hvilket forekommer en lidt behersket form for erkendtlighed fra gavemodtagernes side.

Den store overvægt af legatmidler til fattige har sin nærliggende forklaring i fattigvæsenets ringe tilstand dengang. Først i årene omkring Niels Brocks død lykkedes det staten at lægge fattigvæsenet i tålelige og holdbare rammer. Før den tid var det en opgave, som fuldstændigt voksede bykommunerne over hovedet. Man ville kende Niels Brock dårligt, om man forestillede sig, at han bare skænkede en rund sum til de respektive fattigvæsener i de to byer. Tværtimod, alt er nøje fordelt mellem de talrige institutioner og formål, børn, syge, gamle, sindssyge, belønning af tro tyende, brudelegater m. v.

Den relativt lille portion, der er tiltænkt erhvervsformål, tjener væsentlig et forsøg på at forbedre Randers stilling som havneby. Niels Brock vil trække sin fødeby nærmere havet, derfor skal pengene bruges til muddermaskine, skibsværft, præmier for saltvandsfiskeri o. l.

For os har naturligvis skolelegaterne en ganske særlig interesse og vi kan atter forsøge en procentvis fordeling af midlerne til dette formål, ialt c. 50.000 rd.:

fattigskoler	56%
»realskoler«	8%
latinskoler	16%
grossererens skolen	20%

Også for skolemidlerne vedkommende er beløbene og deres anvendelse yderst specificeret. De »realskoler«, der er tale om, er de da nystiftede »Borgerdydskolen« (på Christianshavn) og »Efter-slægtselskabets Skole«, begge skoler, som tilsigtede en højere uddannelse, men forskelligt fra latinskolerne derved, at man dyrkede en

række livsnære fag, som fremmede sprog, naturhistorie, sundheds-lære osv. Det kan derfor ikke undre, at Niels Brock betænkte dem.

Gruppen latinskoler omfatter i virkeligheden kun latinskolen i Randers. Interessant er det at se, hvorledes Niels Brock gennem sine legater tilstræber at give lærerne en lønforbedring, der kan give skolen mulighed for at sikre sig bedre kræfter end andre latinskoler i det øvrige land.

Man har til tider railleret lidt over det beskedne beløb, som Niels Brock testamenterede til grossererenskolens velmente grundsten, og man har også givet udtryk for, at han her havde opnået stor hæder for ringe pris. Er dette nu en helt retfærdig dom?

Man må gøre sig klart, at testamentets bestemmelser rummer en ønskedrøm hos Niels Brock. Derfor er hans plan kun en skitse og derfor er der kun tale om et *bidrag* til tankens realisation. Niels Brock havde aldrig drømt om, at en sådan skole, hvis den skulle blive en realitet, ville komme til at bære hans navn, og endnu mindre kunne han vide, at legatets formål skulle gå i den grad i glemmebogen, at legatformuen gennem næsten tre menneskealdre skulle vokse sig så stor, at man en skønne dag kunne grundlægge en grossererensskole for hans midler alene.

Med sin gave, hvis forvaltning han overdrog sine standsfæller, pegede han blot på to formål, som han syntes man burde vie mere interesse i fremtiden: ungdommens faglige oplæring og en egen bygning for det grosserer-societet, af hvilket han var et loyalt medlem, og som hidtil havde måttet klare sig med lejede lokaler. Som den praktiske mand, han var, slog Niels Brock disse to formål sammen under én hat: Den bygning, som han håbede man ad åre ville få midler til at bygge for en skole, kunne samtidigt passende tjene grossererne som mødelokale. Og hvad var naturligere, end at skoleholderen efter skoletid i sine efter Niels Brocks mening utvivl-somt unødige ledige stunder påtog sig hvervet som societetets sekretær? I dag ville det simpelthen være en absurd tanke på en gang at bestride stillingen som forstander for Niels Brocks Handelsskole og som Grosserer-Societetets generalsekretær.

Til slut vil det være rimeligt at overveje to spørgsmål, som det unægteligt ville have været rart, om man direkte kunne have stillet vor velgører, men som vi nu må forsøge at besvare selv: Kendte Niels Brock til handelsskoler, og er hans handelsskoleplan udtryk for en selvstændig pædagogisk opfattelse?

Det første spørgsmål må uden videre besvares med et klart ja. Fra 1780 fandtes der i København en højere handelsskole. Det var en afdeling af den fine – og dyre – kostskole, som den tyske hofpræst *Christiani* havde oprettet i en smuk ejendom foran på Vesterbro, og hvis klientel inden for handelsafdelingen kom fra hele monarkiet, fra Nordkap til Elben, fra Vestindien og fra Trankebar for at blive undervist på den mest moderne måde, som datiden kendte. Pladsen tillader os ikke at give en nærmere skildring af dette skolevidunder, men listen over de fag, der gennem skoleårene undervistes i på handelslinien, skal dog opregnes:

dansk	geometri	filosofi
fransk	matematik	violin
tysk	fysik	fløjte
engelsk	geografi	dans
italiensk	historie	voltigering
regning	kaligrafi	religion
aritmetik	tegning	bogføring
	handelskundskab	

Mod dette er vore dages påståede fagtrængsel på Niels Brocks Handelsskole jo det rene barnemad. Hvorledes mon en sådan spiseseddel bekom en mand som Niels Brock? Ja, hans svar på dette overdådigt dækkede kundskabsbord kan læses i hans egne anvisninger om, hvad der bør læres i en grossererskole: »hvor en retskaffen undervisning foruden kristendom, skrivning og regning udi tysk, engelsk og fransk sprog at tale og skrive, såvelsom bogholderi m.v. kunne læres for grossere og andre reelhandels børn og deres pårørende (som udi England, Hamborg og andetsteds haves)«.

Niels Brock nævner end ikke hofpræstens institut. Han står med begge ben på jorden. Man genkender manden, der ikke ville bidrage til vedligeholdelsen af Vor Frelsers kirkespir. Men man må erkende, at kræfterne i hans undervisningsplan er samlet om det centrale uden unyttig tant. Testamentets ord er Niels Brocks svar til den vidtløftige pædagogiske profet foran på Vesterbro.

I 1802 nedsattes Niels Brock i sin murede grav. 1807 gik Den glimrende Handelsperiode dramatisk under. Året efter var det forbi med hofpræstens institut. Det var ikke langt fra, at Niels Brocks handelsskoletanker også var gået ind til den evige hvile.

Sankt Annæ Plads

OM LEGATETS VIRKSOMHED i de tre menneskealdre mellem Niels Brocks død og skolens oprettelse i 1888 findes ikke mange oplysninger. Den af testator forudsete ekstraudlodning ved boets endelige afvikling satte legatkapitalen op til 17.859 rd. kurant. Selvfølgelig var der adskillige, navnlig i de fattige år efter statsbankerotten, der kastede sultne blikke på legatet. Borgerdydskolen på Christianshavn fik således en årrække halvdelen af afkastningen mod at oprette handelsklasser.

Det er formentlig i en sådan, at Sjælen i »En Sjæl efter døden« har gået, hvilket han påberåber sig over for Aristofanes som undskyldning for manglende klassisk dannelse. En tid gik den anden halvdel af renterne til de almindelige skolelegater, Niels Brock havde oprettet, men noget blev der dog til overs for kapitalen, der i 1840 var vokset til c. 50.000 rd. På dette tidspunkt havde man just ophørt med uddelingerne, hvorfor legatkapitalen voksede stærkt i de kommende år. I 1858 var den kommet op på 85.000 rd., hvorefter man atter begyndte at betænke forskellige undervisningsvirksomheder på fundatsens overdrev. Således gik en del af renterne efter 1862 til navigationsundervisning. Alligevel fortsatte kapitalen stolt sin vækst.

Det kaos, som næringsloven af 1857 betød for uddannelsesforholdene, i forbindelse med den vældige udvikling af det økonomiske liv, som fulgte i de næste årtier, gjorde efterhånden forstandige og fremsynede mænd inden for handelsstanden betænkelige. 1880 samledes disse mænds trang til indsats i grundlæggelsen af

»Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse«. Ganske naturligt begyndte man også fra denne kreds at skele til »De Brockske Legater«.

På det store handelsmøde på Børsen i 1884 var uddannelsesspørgsmålet til debat. Naturligvis deltog også *C. F. Tietgen* som den københavnske handelsstands førstemand i denne diskussion, men egentlig ikke videre positivt. Hans synspunkt var nærmest dette, at det er begrænset, hvad man kan læse sig til, når man vil være handelsmand.

Året efter havde Tietgens pibe fået en anden og i vore øren mere behagelig lyd. I mellemtiden var han blevet valgt til formand for Grosserer Societetets Komite og dermed også til formand for legatbestyrelsen. En natur som hans kunne på ingen måde forlige sig med tanken om legatets store døde kapital, der nu androg c. 300.000 kr. Selvfølgelig måtte denne skat op af tusmørket og investeres til gavn for standen.

Tietgens rådgiver i denne sag blev selveste Askovs forstander *Ludvig Schrøder*. Valget var ikke tilfældigt, for Tietgen var grundtvigianer og en tilhænger af de grundtvigske skoletanker. Schrøder blev sendt ud på en europæisk studierejse og nedfældede efter hjemkomsten sine tanker i en betænkning. Det var vidtflyvende planer, Schrøder førte frem. Målet måtte være en videnskabelig handelshøjskole, der skulle uddanne »virkelige købmænd«, hvortil Schrøder under påvirkning af tidens specialisering føjer fremtidige ledere af banker, rederier og forsikringsselskaber. Videre ville mænd med en sådan vidtgående uddannelse – om de bosatte sig i udlandet – kunne gøre fortrinlig fyldest som danske konsulere. Helt naturligt burde de kunne finde et virkefelt som embedsmænd i det handelsministerium, som man dengang arbejdede stærkt på at få oprettet. Endelig ville man i handelshøjskolens kandidater have de ideale lærere i fremtidens handelsundervisning. Som det vil ses var det et program med vide og lange perspektiver. Man vil også se, at målet langt fra er nået, men også at det uopnåede ikke er noget, man blot kan hen-vise til fantasiens verden.

Fremtidens købmand må være en almindannet mand, mente Schrøder ud fra sine grundtvigske forudsætninger. Dette ideal kunne Tietgen helt tilslutte sig; efter det havde han arbejdet under sin egen selvuddannelse. Men Schrøder forstod, at almindannelsen ikke kunne stå alene. Der måtte andre bæreflader til, og her pegede han på en række fagligt almindannende emner: handelshistorie, erhvervsgeografi, nationaløkonomi og statistik. Vi ser her allerede den faste disposition for fagenes gruppering, der i dag præger det danske handelsgymnasium: handelsfag, fagligt almindannende fag og rent almindannende fag. Det danske handelsgymnasium må i dag vedgå værdifuldt grundtvigiansk arvegods.

Denne fornemme kundskabens bolig, som handelshøjskolen skulle være, kunne naturligvis ikke svæve frit i luften. Et fundament måtte til. Men dette fundament måtte, mente man ud fra en passus i testamentet, være en drengeskole, der afsluttedes med en art realeksamen, og oven på den ville man så opbygge et par fortsættelsesklasser, som skulle føre frem til handelshøjskolens port. Disse fortsættelsesklasser bør man mærke sig. Det er nemlig dem, der er blevet til Niels Brock i dag og dermed til det danske handelsgymnasium. Drengeskolen sank i grus, handelshøjskolen mislykkedes; den har andre måttet bygge. Men mellemløbet mellem disse to skoleformer overlevede skibbruddet, og det skønt hverken Tietgen eller Schrøder følte noget for drengeskolen eller fortsættelsesklasserne. Men de skulle altså til, og, hvad mere var, de var de mest aktuelle, for det var dem, man skulle i gang med med det samme.

Den 6. december 1886 førte Tietgen sine synspunkter til sejr i Grosserer Societetets Komite; og ivrig og rastløs, som han var, havde han et skoleprogram trykt, inden året randt ud. Tietgen forestillede sig, at skolen kunne begynde i foråret 1887, men så hurtigt lod planerne sig nu alligevel ikke sætte i scene. Først året efter – den 1. maj 1888 – begyndte De Brockske Handelsskoler beskedent fra neden med en første klasse i realskolen («Drengeskolen») i lejede lokaler i Fredericiagade nr. 15.

Tilslutningen viste sig ikke overvældende. Men det kuede ikke

Tietgen, tværtimod, han var af den mening, at før man fik sin egen standsmæssige bygning, kunne man næppe vente noget større tilløb.

En velegnet grund fandt man på hjørnet af Toldbodgade og St. Annæ Plads, velegnet, fordi den bød på en prægtig udsigt over det pulserende liv i den gamle havn, et syn, som måtte kunne inspirere enhver rask dreng. Her rejstes for »De Brockske Handelsskoler« en monumental bygning i imiteret Rosenborgstil, som man yndede det dengang. Den er det eneste af de fem hjem, som skolen har haft, der har været dens ejendom, og det må vist erkendes, når tiden tages i betragtning, at dette hus var det herskabeligste, skolen har beboet. 9 klasseværelser, hver især forsynet med et garderobelokale med håndvask, uhørt i datidens skoleliv, 6 fagllokaler, lærerværelse, kontor, gymnastiksal, foredragssal og boliger for forstander, inspektør og skolebetjent. Ultramoderne var huset i teknisk forstand ved centralvarme og eget elektricitetsværk. Dertil kom, at der var rige udvidelsesmuligheder, fordi fløjen til St. Annæ Plads var indrettet til beboelseslejligheder, der kunne inddrages enten til undervisningslokaler eller til kostelever fra provinsen, hvis det skulle blive nødvendigt – ak, det blev det aldrig.

Den 4. november 1890 indviedes dette skolepalads under de højtideligste former. Det var simpelthen en Københavnerbegivenhed. Højtideligheden overværedes af *Christian 9.* og dronning *Louise* samt prins *Valdemar* i spidsen for en forsamling, der talte ministre, Universitetets rektor og mange andre dignitarere samt naturligvis et talrigt fremmøde af standens egne stolte og glade medlemmer. *Drachmann* havde skrevet kantaten, der er hulere, end kantater er flest. Tietgens tale var præget af hans fuldstændige omvendelse til troen på handelsundervisningens betydning. Højtideligheden havde et stærkt religiøst præg, og man sluttede med at synge »Dejlig er jorden«. Om aftenen indviede man gymnastiksalen ved en opvisning af Handelsstandens Gymnastikforening. Blandt tilskuerne sås atter kongen og prins *Valdemar*.

Sjældent er vel en skole i Danmark kommet til verden under bedre auspicer, velhavende, installeret i landets mest moderne

C. F. TIETGEN

Under sit formandskab for Grosserer-Societetets Komité initiativtager til oprettelsen af Niels Brocks Handelsskole. Efter en originalskitse af P. S. Krøyer til »Børsbilledet« 1896. Tilhører Niels Brocks Handelsskole.

skolebygning og med erhvervslivets ledende mand som fornem beskytter, og en beskytter, som følte sig personligt engageret og viste skolen oprigtig og meget personlig interesse. Ja, gehejmeetatsrådets interesse gik så vidt, at han ved skoleballerne opsøgte dørske danseheste, der havde søgt tilflugt i sidelokalerne, for med myndighed at indskærpe dem deres pligter mod bænkevarmerne.

Som skolens forstander havde Tietgen engageret en lovende ung mand, den 27-årige cand. mag. (senere dr. phil.) *H. L. Møller* (1861-1928). Sin unge alder til trods havde Møller et dystert ydre, som dækkede over en streng moralsk og pædagogisk observans og en alvorlig religiøsitet, men han savnede den varme, der vinder et drengenhjerte. Han var en begavet mand, og en mand, der var respekteret i samfundet, men han var ikke nogen lykkeligmand. Heldet og han fulgtes ikke ad. Måske var han også for ung til gerningen, der jo ikke alene forudsatte en skoleledervirksomhed. Som styrelsens konsulent skulle han påtage sig den konstruktive opbygning af en ny og vidtspændende skoleform, og hertil besad han hverken den fornødne erfaring eller en tilstrækkelig frugtbar fantasi.

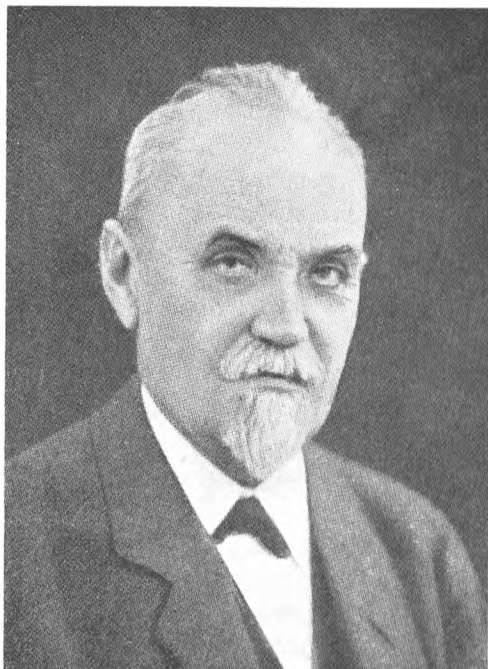
Ved testamentets ord følte man sig bundet til at begynde med en drengeskole, der blev indrettet således, at den omfattede 2 forberedelsesklasser (10-12 år) og fire realklasser (13-16 år) afsluttende med en eksamen, der mindede om præliminæreksamen, men som ikke havde dennes rettigheder. Særlig vægt skulle lægges på dansk, historie, matematik og regning, men egentlige handelsfag fandtes ikke. Alle tre hovedsprog skulle være obligatoriske gennem hele skolen, også i forberedelsesklasserne, hvor man dog hurtigt måtte opgive fransk. Indførelsen af, ganske vist frivillig, stenografiundervisning i de to ældste klasser tyder ikke på noget sikkert pædagogisk jugement. Først efter denne ret almene afslutningseksamen skulle den egentlige handelsundervisning tage sin begyndelse. Det er klart, at et forsøg på at bygge en langvarig uddannelse op på et erhvervsvalg, der træffes i 9-årsalderen, måtte medføre, at mange forlod skolen efter eksamen for at søge anden uddannelse eller for, i overensstemmelse med datidens opfattelse, at gå ud i praksis ved

Forstander, dr. phil.

H. L. MØLLER

Niels Brocks Handelsskoles
første forstander 1888–1908.

Efter et fotografi.

16-årsalderen. Man ville altså kun kunne bygge videre på et mindretal af skolens egne elever, og de blev aldrig mange. Afsluttende eksamen fra drengeskolen holdtes første gang i 1892 for 7 elever. 2 fortsatte deres uddannelse på skolen. 1894 gik man på akkord og indrettede eksamen således, at den svarede til den almindelige forberedelseseksamen (præliminæreksamen), men herved forsvandt det meste af særpræget i undervisningen, så at der for forældrene ikke var nogen særlig grund til at søge denne skole frem for andre præliminærskoler. Efter almenskoleloven af 1903 organiseredes drengeskolen som en almindelig mellem- og realskole sluttende med realeksamen uden særlige dikkedarer, men da var drengeskolens fremtid også nogenlunde beseglet. Kan det undre?

Det store mål, man sigtede mod, var en handelshøjskole. Men en sådan måtte kræve større forudsætninger end en blot og bar præliminæreksamen. Derfor skulle de elever, som higede videre, fortsætte i en 5. og 6. realklasse, der sluttede med en eksamen, som gav adgang til den handelshøjskole, man ville oprette. Her skulle der undervises i egentlige handelsfag som bogføring og korrespondance på dansk og fremmede sprog, men også almendannende fag skulle have deres betydelige plads.

Da man som ovenfor nævnt hurtigt blev klar over, at man ikke ville kunne føde en handelshøjskole ved tilgangen af egne elever, måtte man søge et klientel uden for sin egen skole. Derfor oprettede man en forberedelsesklasse til handelshøjskolen, som skulle optage enhver, der havde præliminæreksamen, og forberede dem i kun ét år i de samme handelsfag, som eleverne i 5. og 6. real gennemgik.

Forberedelsesklassen gik rigtig godt. Til gengæld slog den 5. og 6. real ihjel. Hvorfor skulle man dog gå i to år for at komme i handelshøjskolen, når de, der kom udefra, kunne slippe med ét år? Det var jo helt urimeligt. 1898 dimitteredes den sidste klasse fra 6. real (én mand høj), så var det forbi.

Det er ganske interessant, at man begyndte med forberedelsesklassen, længe inden skolens vækst var nået til dette trin, nemlig allerede i 1891. Følgelig måtte man i 1892 i gang med handelshøjskolen eller handelshøjskoleklassen, for den skulle kun være étårig, og 1893 dimitteredes de første 10 elever. Fagene i handelshøjskoleklassen var: nationaløkonomi, handelslære, statistik, retslære, teknologi og varekundskab samt de tre hovedsprog, hvor man havde indrettet det så snedigt, at undervisningen i handelshistorie foregik under engelsk, så man slog to fluer med et smæk. Som handelshøjskole må denne uddannelse efter vore begreber anses for såre beskeden.

Endelig i skoleåret 1901/02 gjorde man et heldigt greb. Man slog nemlig forberedelseskursus og handelshøjskoleklassen sammen og oprettede et toårigt kursus, »Niels Brocks Handelshøjskole«, der minder så meget om den uddannelsesform, vi har i dag, at man må

sige, at en fornuftig højere handelsskole var etableret på linie med de handelsgymnasier, som allerede da havde eksisteret i menneskealder i Göteborg, Stockholm og Oslo.

Men da en sådan skole kun kunne bestå ved en stærk tilgang udefra, var i virkeligheden motiveringen for at opretholde en drengeskole (nu en almindelig realskole) ganske bortfaldet. Da søgningen samtidigt faldt, og de økonomiske vanskeligheder voksede, fandt man, at de ydre rammer for undervisningen var blevet alt for vidtløftige. Man havde fået sig for dyrt indrettet for det, der var blevet tilbage.

I 1908 gav man op. Grosserer Societetet overdrog administrationen af Niels Brocks Handelshøjskole til Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, hvortil en ældsteklasse med 8 elever overførtes. Drengeskolen skulle følge med, men kun for at afvikles, og den sidste realeksamen fra drengeskolen fandt sted i 1911. Det pragtfulde hus på St. Annæ Plads, hvori en stor del af legatmidlerne var anbragt, solgtes til navigationsskole. Eventyret var forbi, men ud af ruinerne bjærgedes den skolegren, som man havde famlet sig frem til på en tilfældig måde, men som skulle vise sig særdeles levedygtig.

På Nørre Vold

DE NÆSTE TREDIVE ÅR af skolens historie er uden større dramatiske begivenheder; det er den store udviklings rolige periode. Det er derfor ikke særligt lønnende at behandle perioden strengt kronologisk under ét. Det forekommer rimeligere at tage hvert emne for sig.

Den 1. april 1908 flyttede så de 8 elever fra »Niels Brocks Handelshøjskole« ind i Købmandsskolens bygning på Nørre Vold. Samtidig ændrede man skoleåret, så det mere praktisk skulle begynde i august, ligesom de fleste andre skoler gjorde. Derfor blev det først i denne måned, at den nye yngsteklasse mødte.

Det var et herskabeligt hus, man forlod; men det nye var heller ikke skåret efter ringe mål. Det store hus på hjørnet af Fiolstræde og Nørre Vold var opført i to tempi 1902 og 1906 i den nybarokke stil, som var ved at blive tidens mode. I det indre derimod havde arkitekten beflittet sig på at bringe den glimrende Handelsperiodes klassicisme i erindring. Trappen er taget direkte fra et christianshavnsk forbillede, og bygningen præges i det hele af det smukke træværk overalt. Fornem er også den klassiske foredragssal viet til muserne, også det nu forsvundne bibliotek var nobelt installeret, og i Det grønne Værelse havde man et hyggeligt lokale til mindre møder, sprogtafener o.l. Til rekreation i frikvartererne var de fornemme rotunder indrettet; og hvor hyggeligt kunne dér ikke være, når forårssolen faldt gennem de høje vinduer. Her kom brock'erne til at føle sig hjemme. Kvarteret var endnu fredeligt. Engang imellem luntede »Hønen« under klokkeklemten frem over boulevarden for at forsvinde i Nørregades slugt. Men inden man forlod dette hygge-

lige hjem, var Nørre Port blevet et larmende trafikcentrum, hvor læreren om sommeren havde valget mellem at lade eleverne van-smægte i tropevarme eller, hvis han åbnede vinduerne, at måtte opgive at overdøve de hvæsende damptog.

Med det nye hus fulgte en ny ledelse. Dr. H. L. Møller helligede sig nu helt den stilling som statens tilsynsførende med handelsskolerne, som han i en årrække havde bestridt ved siden af forstanderstillingen.

Den ny leder blev Købmandsskolens forstander *L. Jacobsen*, seminarieuddannet, cand. phil. og tidligere realskolebestyrer. Han var en udpræget skolemand med sans for en skoles forstandige opbygning og en mand med udpræget sans for publicity, hvad den nye skole såvist behøvede efter sine trængselsår. Hans medhjælper, overlærer, cand. mag. *Marius Vibæk* havde haft timer på St. Annæ Plads og kendte derfor elevmaterialet godt. Begge de to mænd tog den nye skole til deres hjerte og bidrog til at skabe det præg, som skolen har beholdt til denne dag. Ved flytningen var eleverne blevet fri for samlivet med børneskolen, der rent talmæssigt havde domineret på St. Annæ Plads, og hvor mange selv havde været elever. På Nørre Vold kunne en elev derfor være sikker på ikke at møde lærere, der gennem mange år »havde gennemskuet en«, som det vil hedde i lærersprog eller »forfulgt en«, som elever vil sige. Her mødte man aldeles uden fortid – enhver kunne få en helt ny start.

Under den yderst famlende gang mod et toårigt kursus havde man til en vis grad sat idealet om de almindelige fag over styr. Nu blev dansk og historie indsat i deres gamle rettigheder, og de blev eksamensfag. Den grundtvigianske forestilling om det upassende i at holde eksamen i åndelige vækkelsesfag passede ikke i den nye skoleform – og herfor kan skolens lærere i disse fag ikke være taknemlige nok med deres egen gymnasieundervisning i religion i kærlig erindring. På den anden side bibeholdt man den vidtgående undervisning i samfundsfagene: nationaløkonomi, samfundslære, statistik og retslære, eller »handels- og vekselret« samt »borgerlig ret«, som det hed langt op i tiden. Disse fag har gennem hele skolens

eksistens været et værdifuldt element i undervisningen, og en en-
quête, som man lod foretage ved skolens ellers stilfærdige 25-års
jubilæum i 1913 – endnu var der jo intet at råbe hurra for – viste,
at just denne gruppe fag vurderedes meget højt af de tidligere
dimittender. Det høje niveau i disse fag, som er bevaret, illustreres
i dag ved den kendsgerning, at brock'ere med en rimelig karakter
fritages for eksamen heri ved 1. del af handelshøjskolens diplom-
prøver. Denne faggruppe – skal vi kalde dem de fagligt almen-
dannende fag? – er et sidste, men kært minde om dengang, da man
føjte sig som handelshøjskole. Ja, der er for resten endnu ét. I 1910
fik den nøgternt dømmende Jacobsen sat igennem, at skolens navn
skulle være »Niels Brocks Handelsskole« for ikke at vække uberettigede
forestillinger om identitet med de egentlige handelshøjskoler, som
i disse år voksede frem i Tyskland, Sverige og andre steder. Herved
handlede man klogt, når man tager i betragtning, hvilken over-
dådig brug af handelshøjskolenavnet der i trediverne skulle brede
sig til små skoler i provinsen med handelseksamen som højeste mål.
Men det ovenfor omtalte område, hvor man endnu har en mindelse
om handelshøjskoletankerne ligger i, at klasserne på Niels Brocks
Handelsskole bærer navnet Ha, Hb osv. Det er fra den første tid på
Nørre Vold, hvor de æresfrygtfuldt betegnedes som højskoleklasser.
Heraf h'et.

Stort set kan man sige, at Niels Brocks Handelsskole omkring
1910 havde fundet sin endelige og lykkelige form, og den timefor-
deling, som da var knæsat, kan ikke forvolde en brock'er i dag nogen
større forbavselse. Først i 1920 fik man en handelsskolelov i Dan-
mark. Den var et resultat af arbejdet i en kommission, hvor både
H. L. Møller og Jacobsen havde sæde, og den fastslog simpelthen
Niels Brocks status som norm for fremtidige handelsgymnasier,
hvilket ord her høres for første gang. Samtidig bestemtes de frem-
tidige rammer for statsunderstøttelse, der hidtil havde hvilet på
et løsere grundlag. I 1927 udkom den første bekendtgørelse om
undervisningen på Niels Brocks Handelsskole, der i det store og
hele officielt i detaljer fastslog vor læseplan som en norm for even-

De Brockske Handelsskole's bygning på hjørnet af St. Annæ Plads og Toldbodgade (visåvis hotel Codan). Opført for Grosserer-Societetets Komité af arkitekt Albert Jensen. Ældre fotografi i skolens eje.

tuelle nye handelsgymnasier. Forstander Jacobsen havde i tale og skrift ivrigt virket for, at man også i provinsen burde oprette skoler som Niels Brock. Men først i 1929 begyndte man denne undervisning i Århus, og mere blev det ikke til i resten af vor periode.

Hvordan gik det nu med elevtallet? Ja, det begyndte at krybe opad. Brock'erne, der er vant til at se på tabeller, bør se på side 104-105. Det fremgår heraf, at tallet for den første femårsperiode i det nye hus ikke steg. Men ser man på de enkelte år, viser det sig, at når gennemsnittet ikke lå højere, skyldtes det arvegodset. Allerede i de sidste tre år af perioden peger tallet kraftigt opad. Fra et årligt dimissionsgennemsnit i det første femår på 12 steg tallet i den næste femårsperiode fra 1913-1917 til over 22 for derefter at springe til 79 ved krigens slutning.

Hvorfor steg tallet efter flytningen til Nørre Vold? Var det, fordi en større forståelse for uddannelsen bredte sig? Var det, fordi man var blevet en afsluttet skole? Fordi man havde fået en forstandig læseplan? Fordi man var kommet under en ny ledelse? Det er ikke muligt i dag at dokumentere de enkelte årsagers vægt. Noget betød de vel allesammen. Derimod kan der ikke være tvivl om, at verdenskrigens hektiske opsving i det økonomiske liv skabte en pludselig manko på moderne uddannede folk som dem, der havde eksamen fra Niels Brocks Handelsskole.

Den af krigen skabte kulmination i tilgangen ligger i årene 1918-21. I 1921 nåede man et højdepunkt med 79 dimittender, som momentant nåedes igen i 1928, men som først blev konstant overgået i årene efter 1931. Men da var der også kommet noget nyt ind i billedet. Man havde fået *studenterklasser*, den første i 1917.

Studerterne kunne klare eksamen på ét år, fordi de dels havde gode sprogkundskaber, dels havde afviklet de almindelige fag, dels var læsevante. Studenterne blev et meget værdifuldt led i Niels Brocks Handelsskoles elevmateriale. Og studenterne har været trofaste mod skolen – stik imod, hvad man kunne forvente. De havde jo adgang til studenterforeningen og andre akademiske organisatio-

Forstander L. JACOBSEN. Forstander for Niels Brocks Handelsskole 1908–1921. Fotografiet er taget i det gamle forstanderkontor på Nørre Vold, således som det så ud til begyndelsen af 1930'erne. Fotografi i skolens eje.

ner, men de sluttede tæt op om deres nye etårige skole. Det er værd at mærke sig – allerede her – at studenterne altid har spillet en fremtrædende rolle i foreningen »Niels Brock«s liv.

I skoleåret 1920/21 afviklede Jacobsen sin skolevirksomhed. Han havde været Niels Brocks Handelsskole en god mand, men savnede vel i nogen grad på grund af sin uddannelse evnen til at blive en fører for sit lærerkollegium, der talte mange fremragende akademikere. I så henseende var hans efterfølger i kraft af sin akademiske uddannelse bedre placeret. Men en skoleembedseksamen alene gjorde det visseligt ikke. Da Marius Vibæk ved århundredskiftet besluttede sig til at blive handelsskolemand, tog han sin natur tro fat på at forstå, hvad handelens uddannelsestarv egentlig var, for

at give uddannelsen de rammer, som havde dagens aktualitet, men som yderligere pegede frem mod en lederuddannelse, man hidtil ikke havde forestillet sig kunne opnås også ad teoretisk vej. Denne idé besatte Marius Vibæk. Selv om han stadigt viede brock'erne en intens interesse, gik hans tanker mod oprettelsen af en handels-højskole.

Det var derfor nødvendigt, at der beskikkedes brock'erne en husfader i deres daglige liv. Det er en elementær ting, at en skole, som beslaglægger voksne menneskers tilværelse igennem flere år, må have en leder, der også kan varetage elevernes menneskelige tarv og få dem til at fungere som en gruppe, der kan skabe den fornødne selvrespekt, således at den nye uddannelsesform ikke knugedes af mindreværdskomplekser. En god grund var allerede lagt. Selskabelige sammenkomster var begyndt, og Marius Vibæk havde indledet de senere så navnkundige udenlandsrejser. Med overtagelsen af ledelsen af hele Købmandsskolen og med idéen om handelshøjskolen som noget, der hastede, hvis Danmark ikke skulle sakke agterud uddannelsesmæssigt set, måtte Marius Vibæk prøve på at bakke ud af det ham så kære liv, der udfoldede sig hos Købmandsskolens plejebarn.

Lykkeligtvis var en afløser som daglig leder af Niels Brocks Handelsskole for hånden, nemlig cand. mag. *Aage Rasmussen*, der i 1920 var blevet ansat som viceinspektør, men som nu avancerede til overlærer, »Ober«. Rasmussens sans for at gøre brock'erne til en social gruppe er sagnagtig. Han medbragte til kaldet foruden en god uddannelse som cand. mag. i de tre hovedsprog en levende forståelse for et provinskøbmandsmilieu, som han selv var opvokset i. Og just i hans tid kulminerede skolen som en provinsskole. Først i de sidste år er Niels Brocks Handelsskole ophørt med at være provinsens største handelsskole. Netop i spillet mellem københavnerne og provinsboer var Rasmussen som en fisk i vandet. Som leder af Niels Brocks Handelsskole ligger hans største betydning i de 20 år fra 1918-1938, da han udelukkende arbejdede på at gøre Niels Brocks Handelsskole til det, man i dag, hvor alting har så fine

Direktør

MARIUS VIBÆK

Overlærer ved Niels Brocks Handelsskole 1908-1920. - Forstander 1920-27. Direktør for Niels Brocks Handelsskole, Købmandsskolen og Handelshøjskolen i København 1927-1938. Fotografi fra midten af trediverne. Meget gamle elever vil erindre Vibæk som en mand med fuldskæg.

navne, ville betegne som en social gruppe. Dette begreb har lykkeligt overlevet 1938, da Rasmussen overtog ledelsen af hele Købmandsskolen, og hvor Niels Brocks Handelsskole voksede langt ud over de gamle rammer.

De dårlige år efter 1930 betød en stærk tilgang til Niels Brocks Handelsskole. Gennem en højere uddannelse søgte handelens ungdom at gardere sig mod en proletarisering under den stadigt voksende arbejdsløshed. Elever, der i 1930 mødte til tjeneste på »Niels Brock«, forlod ofte gode stillinger for at studere. Der mumlede om månedslønninger helt op til 200 kr. Da de samme elever forlod skolen i skæbneåret 1932, var der dem, der måtte vente månedsvis på, at skolen kunne anvise dem et job til mellem 75 og 125 kr. om

måneden. Alligevel vedblev tilgangen at vokse tredive gennem, så at dimmittendtallet ved periodens slutning havde nået op over 100 om året.

Ved Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelses 50 års jubilæum i 1930 udnævntes Aage Rasmussen til forstander for Niels Brocks Handelsskole, uden at han på denne måde slap for navnet »Ober«. Marius Vibæk var i 1927 blevet udnævnt til direktør for Købmandsskolen og Niels Brocks Handelsskole samt Handelshøjskolen. Den dag kom, da Rasmussen måtte have en medhjælper. Det blev cand. mag. *Jens Vibæk*, der i 1930 var blevet knyttet til Købmandsskolen. Men nogen større brug for unge Vibæk fik Rasmussen først efter direktør Marius Vibæks pludselige og uventede død i foråret 1938. Direktørstillingen blev nu delt, således at daværende professor i Århus Christen Møller, (gammel brock'er), blev direktør for Handelshøjskolen, mens Købmandsskolen og Niels Brocks Handelsskole betroedes Aage Rasmussen. Fra dette tidspunkt overtog Jens Vibæk som overlærer den daglige ledelse af skolen, uden at det forandrede Aage Rasmussens interesse for Niels Brock. Købmandsskolens ledelse var ham en pligt, beskæftigelsen med Niels Brock en rekreation.

»Hvad er en skole?« spurgte dr. Brahde engang forfatteren af denne oversigt. »Er det eleverne?« spurgte han videre og svarede sig selv med udbruddet: »Ha! – Måske betyder skolens ledelse noget,« indflettede jeg, ung og blufærdig. »Er det kontoret, De mener?« spurgte Brahde. Atter: »Ha! – Nej, det er lærerne, der udgør en skole,« kundgjorde han. Heri havde Brahde jo ikke helt uret. Fra skolens grundlæggelse havde Tietgen været opmærksom på nødvendigheden af at skaffe gode lærere, hvorfor han havde dekretet en løn, der lå langt ud over, hvad en akademiker dengang kunne regne med at opnå ved en privat skole. Denne lønpolitik har været et øjemærke for lederne af Niels Brocks Handelsskole siden starten, selv om lønningerne nu om dage fastlægges af myndigheder uden for skolen. Man søgte at skabe et lærerkollegium af kvalitet. I de første mange år var jobbet som lærer ved Niels

Købmandsskolen, Norre Vold. Opført for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse 1902 og 1906 af arkitekterne V. og B. S. Ingemann. Niels Brocks Handelskoles hjem 1908–39. Fotografi omkring 1930.

Brock et bierhverv, der lokkede mange dygtige mennesker til, som siden havnede på vor samfundsstiges allerhøjeste top som højesteretsdommere (sågar som højesteretspræsident), som Nationalbankdirektører, professorer osv.

Hvor velkomne slige fortrinlige folk fra juraens og økonomiens verden end kunne være, så var de dog passanter. Niels Brock var for dem et stadium på livets vej. De hastede videre. En af dem, der dvælede en stund i skolens første år, var den senere professor Vilhelm Andersen. Umiddelbart før han skulle tiltræde, traf han Tietgen i et selskab. Vilh. Andersen oplyste, at han var engageret til Niels Brock og tilføjede forekommende: »På den måde bliver gehejmetatsråden jo en slags foresat for mig.« »Ikke en slags,« riposterede Tietgen, »men ganske absolut.«

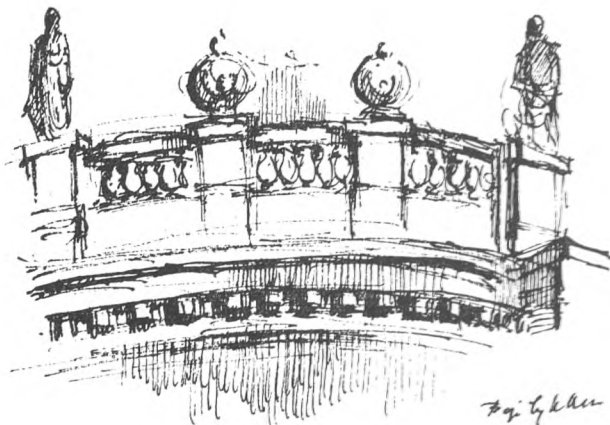
Efterhånden opstod den tanke hos Marius Vibæk, at det ville være betydningsfuldt i konkurrencen med statsskolen, om man kunne etablere faste ansættelser ved skolen for på denne måde at skabe et lærerkollegium, der kunne give skolen et varigt særpræg. I 1920 begyndte man at udnævne adjunkter og lektorer, hvilket ministeriet accepterede. I denne første kreds af fastansatte finder man de to doktorer *Kalisch* og *Brahde*, og endvidere *Kolind*, *Lund*, *Borup* og *Carl Andersen* (»Springeren«). Endnu midt i tyverne mistede skolen lærere til statsskolen, som den gerne ville have beholdt. Men det er ikke sket siden 1930. Fra da af har man fundet, at stillingen som adjunkt eller lektor ved Niels Brock ikke kunne føles ringere end en statsskoleansættelse. Tværtimod.

Der skete i trediverne et generationsskifte blandt lærerne. De ældste blandt de fastansatte gik af, således »Springeren« og Jules F. Lund (»onkel Jules«). Den sidstnævnte havde den ære at tage sit fag, varekundskab, med sig, da han gik. Fornuftige folk havde i mange år haft den opfattelse, at faget havde overlevet sig selv. Men Lunds undervisning havde et perspektiv ud over vareprøver, som gjorde, at ingen ønskede det afskaffet, før læreren selv gik af. Større hæder kan vel næppe times en lærer?

De knapt tilmålte sider tillader ikke en karakteristik af de mange særprægede lærerpersonligheder, som vekslende generationer af brock'ere har svoret til gennem trekvarter århundrede. Her kan kun hovedlinier fastholdes. Trediverne betød en rask vækst i antallet af unge fastansatte universitetsfolk og kandidater fra Handelshøjskolen, medens der samtidigt gik svind i timelærernes tal. I dag vil det vel forekomme ungdommen eventyrligt, at skolens hovedlærer i regning endnu omkring 1930 var en aktiv artillerioberst af linien, den elskelige *F. V. Lehrmann*. De nye folk var indstillet på at vie deres liv til undervisningen på Niels Brock. Kan man ikke ved denne lejlighed lade en lærerværelsehemmelighed sive ud, skønt den sikkert er gættet af adskillige opvakte elever? For begge parter: handelshøjskolefolk og universitetskandidater har samlivet på lærerværelset betydet en gensidig befrugtning i samarbejdet,

og mange venskaber er knyttet mellem de to så forskellige lærergrupper.

Den dag måtte komme, da elevernes samliv måtte søge en organiseret eksistens. I 1921 fandt man tiden moden til at stifte foreningen »Niels Brock«, der i dag tæller godt en trediedel af skolens 6000 dimittender blandt sine medlemmer, hvad der vist er temmelig enestående. Foreningen overtog hurtigt organisationen af elevarbejdet med skolens forstander som født medlem af bestyrelsen. 1923 afholdtes den første revy (på Langeliniepavillonen) og efterhånden skabte foreningen en »tidebog« af årlige fester for skolens elever, hver fest med sit særpræg. Skolen har grund til at være foreningen »Niels Brock« taknemlig for dette arbejde, der bedst forvaltes af skolens egne gamle elever. Selv 19. marts – dobbeltfødselsdagen for Niels Brock og Tietgen – har skolen overdraget til foreningen, som nu gennem 42 år har stået vagt om skolens navn.

På Julius Thomsens Plads

DEN 15. AUGUST 1939 flyttede Niels Brocks Handelsskole til Jul. Thomsens Plads nr. 6. Årsagen til flytningen var, at brock'erne ikke længere var så kære gæster på Nørre Vold. Den begyndende overflytning til dagundervisning for lærlinge, som fulgte med lærlingeloven af 1937, truede med at lægge beslag på hele bygningen. Det var derfor belejligt, at man kunne overtage Handelshøjskolens tidligere lokaler på Jul. Thomsens Plads, samtidig med at denne rykkede ind i sin egen bygning på hjørnet af Jul. Thomsens Plads og Rosenørns allé.

Den årgang, som blev flyttet, var meget misfornøjet. Man savnede i det rummelige nyklassiske hus (fra 1926/29) Nørre Volds fornemme hygge, men i virkeligheden bød det nye hus på adskillige fordele. De klasseværelser, som skulle rumme 24 elever, var virkelig dimensionerede til det, mens lokalerne på Nørre Vold, der var beregnet på 16 elever, ofte måtte rumme 26 – i hvert fald i begyndelsen af året. Herude var gangene lyse og rummelige i modsætning til de mørke og snævre korridorer på Nørre Vold. Men man savnede hyggelige fællesrum. Således var festsalen såre trist i sin nye saglighed. Til gengæld var haveforholdene venlige imod fængselsgården på Nørre Vold, der da også mindes fra en tidlig film, hvor man ser de stakkels elever som tugthusfanger vandrende tungsindigt rundt om Fridericias grav i gårdens midte med hånden på formandens skulder, mens en barsk Aage Rasmussen som fængselsbetjent svinger en svøbe over deres hoveder. Imidlertid, de 18 årgange, som fik deres hjem på Jul. Thomsens Plads, vil sikkert mindes deres skole

med lige så stor glæde som de gamle, der havde oplevet skolen på Nørre Vold.

Den 1. september 1939 – 14 dage efter indflytningen – udbrød verdenskrig II, og de kommende år skulle komme til at knytte lærere og elever sammen i højere grad end nogensinde før.

Den 9. april 1940 oprandt, og man oplevede, at elever kom i skole uden at have hørt, hvad der var sket i de tidlige morgentimer. Krigens første år slæbte sig langsomt hen med strenge og mørke vintre og med tiltagende vanskeligheder og aftagende humør.

Men efter sommerferien 1943 tog begivenhederne fart – også hos os. Tirsdag den 24. august: »Forum springer i luften kl. 12⁵³« står der i skolens dagbog, og hertil havde man jo 1. parket. Snart begynder luftalarmerne at blive hyppige. De var ganske velset af eleverne. Kom der forvarsel efter kl. 13, skyndte man sig at sende eleverne hjem for ikke at risikere at sidde med dem hele eftermiddagen. Og når de kom i den øvrige skoletid, vakte de uskyldig glæde. Man kunne nemlig vælge mellem et rygebeskyttelsesrum og et dansebeskyttelsesrum. Det sidste i gymnastiksalen, hvor der stod et klaver. Til de uskyldige glæder hørte også synet af lektor *Borch-Madsen*, der iført stålhelmet varetog den ydre vagtjeneste. Kun ved hjælp af en skingrende fløjte kunne skolens leder skaffe så meget ørenlyd i danselokalet, at han kunne tilkendegive, at faren var forbi. Men den galgenhumor, som luftalarmerne appellerede til, havde en baggrund, der blev stedse mørkere. Jødeforfølgelserne gav tomme pladser i klasserne og stof til eftertanke. Den 6. januar 1944 beslaglagde tyskerne skolen på Nørre Vold. Det var en torsdag, og inden ugens udgang skulle bygningen rømmes. Brock'erne trådte mandsstærkt til som flyttemænd, og efter en uges forløb var hele skolen i gang igen. Aftenlæringskolen i lånte lokaler, de andre læringe i morgentimerne på Jul. Thomsens Plads. I samfulde tre et halvt år måtte brock'erne derfor gå i skole fra lidt i 10 til kl. 15 for at skaffe plads til den øvrige undervisning. Det foregik i et hektisk tempo med korte »lørdagstimer« (og -frikvarterer) hver eneste dag. Alligevel gik skolens hverdag sin vante gang, uden at undervisningen

led afbræk. Men afslutningen af skoleåret i juni 1944 fik et makabert præg. Om morgenen på afslutningsdagen var folkestrejken brudt ud, og kun et fåtal af elever og lærere var nået frem, da alle transportmidler svigtede. Efter sommerferien var man kommet ind i den hårde fase af frihedskampen. Elever og lærere fængsledes, og efter de norske studenters fængsling voksede uroen blandt eleverne, der i hundredvis var engagerede i frihedskampen på forskellig måde. Ved et møde den 29. september stillede skolen eleverne frit med hensyn til, om de ville fortsætte deres skolegang. Det måtte enhver naturligvis gøre, som han ville, men skolen lagde vægt på, at der ikke blev truffet nogen kollektiv afgørelse; og det viste sig da også, at meget få udeblev; i mange tilfælde var det netop dem, hvorom man senere erfarede, at de havde været hårdest engagerede, der mødte mest trofast. For at berolige stemningen deponeredes protokoller og navnekartoteker i en bankboks, således at der ikke ville findes nogen mulighed for at efterspore de enkelte elever. Samarbejdet beroede nu udelukkende på gensidig tillid, og den blev ikke svigtet.

Efter politiets fængsling den 19. september 1944 begyndte en større serie cykeltyverier i skolens gård. Der blev daglig stjålet mindst 2 cykler. Men da man havde etableret en elevvagt i gården forsynet med et armbind, holdt det straks op igen. Trods spærretiden gik også skolens fester nogenlunde som sædvanligt. Ved revyen 1945 fik skolen fri kl. 12³⁰, hvilket ikke kunne siges at være urimeligt, når ballet begyndte kl. 15 og sluttede 20⁴⁵. Luftangrebet på Shellhuset i skolens nærmeste nabolag den 21. marts 1945 fik for en gangs skyld eleverne til at skynde sig i beskyttelsesrummene. Først da alle var i sikkerhed, hørtes sirenen.

Om morgenen den 5. maj 1945 mødte kun få. De offentlige trafikmidler var afbrudt, men mange havde også andre gøremål at se til. Heller ikke mandag den 7. kom undervisningen i gang på grund af ringe fremmøde og stor ulyst hos de fremmødte, og tirsdag var allerede proklameret som fridag (»V-dag«), det samme gjaldt onsdag, som var helliget kong Christian den Tiendes genåbning af

Direktør

AAGE RASMUSSEN

Overlærer ved Niels Brocks Handelsskole 1920-30. Forstander 1930-38. Direktør for Niels Brocks Handelsskole og Købmandsskolen 1938-59. Fotografi fra slutningen af halvtredserne.

Rigsdagen. Torsdag var Kristi Himmelfartsdag, så fredag blev den eneste normale dag i denne i skolens historie enestående uge. Om lørdagen dimitteredes eleverne nemlig kl. 10 for at byde feltmarskal *Montgomery* velkommen ved hans triumftog gennem byen. Ved slutningen af undervisningen den følgende mandag afholdtes på skolen en højtidelighed, hvor *Karin Nellemose* læste af Kaj Munk og Nordahl Grieg. Endelig den 28. maj hejstes Dannebrog igen over den gamle bygning på Nørre Vold. Men det var nu nærmest for at fejre tyskernes uddrivelse, for det varede kun få dage, før huset var blevet engelsk kaserne.

Mange brock'ere, nuværende og gamle elever, var blevet ofre for tyskernes voldshandlinger, dræbt i gadekampe, ved clearingmord

eller på anden måde. Skolen ønskede straks at sætte dem et minde. Afslutningen den 29. juni 1945 blev enestående i skolens historie. Udenrigsminister *Christmas Møller* talte til eleverne om den onde tid, der nu var forbi, og om de forpligtelser, der påhvilede efterkrigstidens unge. Efter talen gik man ned i haven, hvor mindeværelserne over de faldne afslørede ved en højtidelighed, som fik sit særlige præg ved tilstedeværelsen af de mange nære slægtninge til de faldne, og som ikke vil glemmes af dem, der overværede den. »Guds fred med vore døde« afsluttede højtideligheden.

Her skal antegnes navnene på de døde kammerater, som vi mindes:

Jens Torben Kock	DNB.	1940
Oscar Thuesen	-	1936
Carsten Leif Bruhn		
Petersen *	-	1938
Jacob Grauer	-	1944
Peter Mandel	elev	1945
Erik Crone	DNB.	1939
Jørgen Hald	-	1943
Harald Haldberg	-	1929
Mogens Ejlskov Hansen	-	1939
Gustav Lumbye	elev	1942
Eigil Jensen	DNB.	1933

Ved skolens overgang til Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelses administration i 1908 havde Grosserer-Societetets Komité nedsat et *skoleudvalg* på 3 medlemmer til at varetage tilsynet med skolen under det nye styre. Dette skoleudvalg har gennem årene røgtet sit kald på den venligste og lemfældigste måde ved en konsekvent ikke-indblandingspolitik. På Niels Brocks Handelsskole har man gennem årene kunnet glæde sig over en række fortrinlige talere ved skolens afslutning blandt formændene for skoleudvalget. Kun én episode har truet det gode forhold mellem Grosserer Societetets Komité og Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse; men den var også alvorlig nok.

Købmandsskolen, Jul. Thomsens Plads 6-8. Opført for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse 1927 og 1930 af arkitekt Jesper Tvede. Fotografi omk. 1940.

Ved aftalen i 1934 havde Grosserer-Societetets Komite maksimeret tilskuddet til Niels Brocks Handelsskole til de 32.000 kr., som Niels Brocks legat afkastede. Omkring 1940 foreslog dette beløb ikke længere til dækning af skolens drift, og man måtte derfor med beklagelse begynde en adgangsbegrænsning til uddannelsen. Med bekræftelse måtte skolens ledelse konstatere, at alle pladser var udsolgt inden udgangen af januar.

Denne situation forekom formanden for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, grosserer *Aage Kunst*, utålelig, da han fandt det uforsvarligt at lukke for tilgangen til en uddannelse, som han anså for værende af den største betydning for den danske handel. Han forsøgte et ultimatum: hvis Grosserer-Societetet ikke ville øge tilskuddet, ville Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse oprette sit eget handelsgymnasium parallelt med Niels Brocks

Handelsskole, således at ingen, der var kvalificeret, skulle gå for-gæves. Da Grosserer-Societetet ikke så sig i stand til at påtage sig yderligere økonomiske forpligtelser med hensyn til Niels Brocks Handelsskoles drift, gjorde Kunst alvor af sin trussel. Heroverfor reagerede Grosserer-Societetet på den måde, at man godkendte 4 yngste og fire ældsteklasse på Niels Brocks Handelsskole for elever, der havde været mindst to år i praksis. Herefter optog den nye skole, *Købmandsskolens Handelsgymnasium*, først og fremmest de elever, der ikke havde været to år i praksis, dernæst studenterne og endelig de elever med praksis, som under den stigende efterspørgsel efter uddannelse ikke kunne få plads på Niels Brocks Handelsskole. Købmandsskolens Handelsgymnasium fik de samme lærere, den samme læseplan og installeredes i den samme bygning som Niels Brocks Handelsskole. En paradoks situation.

Virksomheden af denne kunstige ordning var sensationel: to år efter starten havde Købmandsskolens Handelsgymnasium overfløjet Niels Brocks Handelsskole som landets største handelsgymnasium med 80 dimittender mod 78, men i 1947 præsterede handelsgymnasiet 107 dimittender mod 80.

Lad det straks være sagt, at der mellem eleverne i de to skoler i det daglige herskede det bedst mulige kammeratskab, hvor i virkeligheden ikke andet skilte end klassens kendingsbogstav »H« eller »G«.

En unødigt skarphed kunne imidlertid have truet det gode forhold mellem eleverne i de to skoler. Ved generalforsamlingen i foreningen »Niels Brock« skulle der i 1944 træffes afgørelse om handelsgymnasieelevernes stilling. Hidtil havde de været gæstemedlemmer, og denne ordning ønskede bestyrelsen af forsigtighedsgrunde opretholdt. Stemningen på generalforsamlingen var imidlertid stormende, og man ønskede ikke kompromis, som bestyrelsen havde foreslået, men et »enten-eller«; og den endelige afstemning betød en sejr for dem, der ønskede handelsgymnasiasterne aldeles udelukket af foreningen.

Eleverne på Købmandsskolens Handelsgymnasium reagerede prompte ved at danne deres egen forening, men alligevel var det

Direktor
JENS VIBÆK
Cand. mag. Lærer ved
Niels Brocks Handelsskole
1930-1938, overlærer
1938-1946, forstander
1946-1959, direktør for
Niels Brocks Handelsskole
og Købmandsskolen 1959.
Fotografi o. 1960.

ikke lykkedes at så nogen større bitterhed mellem de to kategorier af elever. De vedblev at leve fordrageligt sammen, og de var fælles om en række arrangementer af forskellig art. Formanden for foreningen »Niels Brock«, direktør *Sonne Hansen*, følte sig ilde til mode ved udviklingen. Selv efter at han i 1947 var trådt tilbage som formand, nagede sagen ham. I en fortræffelig artikel i tidsskriftet »Niels Brock« marts 1948 talte han alvorsord om urimeligheden i de to skolers adskillelse.

Samtidigt mildnedes klimaet i de højere lag. Et formandsskifte såvel i Grosserer-Societetets Komite som i Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse svækkede de hårde standpunkter på

begge sider. Den 6. september 1948 kunne den nye formand for Foreningen til Unge Handelsmænds uddannelse, direktør *Paul Tillge*, meddele skolerne, at man den 17. august var enedes om, at Niels Brocks Handelsskole for fremtiden skulle stå åben for alle kategorier af elever, således at Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse fremtidigt påtog sig den økonomiske garanti for det beløb, hvormed udgifterne måtte overstige afkastet af Niels Brocks legat på 32.000 kr. Det var et lykkeligt, men dristigt skridt; for det beløb, der falder på Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, er efterhånden nået op på omkring 400.000 kr. pr. år.

Med øjeblikkelig virkning inkorporeredes nu handelsgymnasiet i Niels Brocks Handelsskole, og alle glædede sig, og, hvad mere er, ingen varig misstemning var skabt. Det skyldtes også, at foreningen »Niels Brock« under sin nye formand, vinhandler *Sv. A. Rasch*, straks var villig til kollektivt at optage alle medlemmer af handelsgymnasiasternes forening, således at disse på denne måde, selv om de var dimitteret fra handelsgymnasiet, optoges i brock'ernes kreds. Ingen spekulerer i dag på, om denne eller hin elev fra disse år er brock'er eller HEF'er.

Ud over tilsynet med skolens drift har Grosserer Societetets skoleudvalg haft endnu en opgave. Skoleudvalget har, efter skolens indstilling, fordelt de til skolen knyttede stipendier, der årligt andrager c. 25.000 kr. I alt væsentligt hidrører disse stipendier fra en indsamling, som grosserer *Holger Petersen*, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelses velgører og mangeårige formand, tog initiativet til i året 1917. Blandt stadens grosserere lykkedes det at indsamle en sum i anledning af 100-året for oprettelsen af Grosserer-Societetets Komite, og denne sum bestemtes af givnerne for Niels Brocks Handelsskole, hvilket viser, i hvor høj grad skolens plejeforældre tænkte på dens ve og vel på et tidspunkt, hvor man let kunne have foreslået summen anvendt til Foreningens egne skoleformål.

Sit næststørste legat modtog Niels Brocks Handelsskole i 1929 i hundredåret for C.F. Tietgens fødsel. Beløbet var på godt 200.000

Sir MICHAEL

KRØYER KIELBERG

F. 1882, d. 1958. Dimm.
Niels Brocks Handelsskole.
Fra 1906 bosat i England.
1926 præsident for verdens-
firmaet »United Molasses
Co. Ltd.« i London. Stiftede
1929 »Det Kielbergske Le-
gat« for elever i Niels Brocks
Handelsskole. Fotografi fra
tyverne.

kr., og giveren var en gammel elev fra Niels Brocks Handelsskole, englændsdanskeren F.M.Krøyer Kielberg, for sine fortjenester under verdenskrig II adlet som *Sir Michael Krøyer Kielberg* og dekoreret med Dannebrogordenen storkors.

Ud over disse specielt til skolen doterede beløb har eleverne i tidens løb fået adgang til en række andre betydelige legater, blandt hvilket det største er Otto Mønsted Fond.

Med oprettelsen af Ungdommens uddannelsesfond er langt større beløb end hidtil kendt af staten stillet til elevernes rådighed som opholdsstipendier. Men selv om en stadig inflation har svækket pengeværdien af de gamle gaver, bør den ikke svække vor taknemlighed. De private legater står som vidnesbyrd om en tid, da den

enkeltes offervilje betød noget afgørende for vor skole, og hvor givnerne havde et håb om, at frugterne af deres anstrengelse måtte bevare deres værdi usvækket gennem tiderne. Ak, hvor forandret!

Ved at studere undervisningsplanerne for Niels Brocks Handelsskole gennem de mange år kunne man forledes til at tro, at skolens kundskabsmeddelelse ikke har forandret sig synderligt. Fagkredsen er stort set den samme; og heller ikke i de enkelte fags vægt i timeplanen er der sket store forandringer. En sådan opfattelse er imidlertid grundfalsk. En indre fornyelse af fagene gennem nye lærebøger er foregået gennem hele perioden, og i dag må vi sige, at denne reform er generel i alle fag.

Dog er der i det sidste tiår sket en vis ændring også i de ydre rammer. En ny læseplan trådte i kraft 1953. Den betydningsfuldste ændring var indførelsen af driftsøkonomi som tvungent fag. Som valgfrit havde det eksisteret i adskillige år, men nu ophøjedes det til, hvad man kan kalde det centrale praktiske fag, en plads, som man vel kan sige, at bogføring havde indtaget hidtil. Det nye fag påskønnedes stærkt af eleverne, og det uagtet, at det ikke hørte til de fag, man spinder guld på til eksamen; det er snarere bevidstheden om, at man senere vil kunne gøre det, som har gjort det så anset blandt eleverne. »Hvordan har man i over halvtreds år kunnet drive en højere handelsskole uden dette fag?« sagde en elev, da det var blevet veletableret.

Da valget mellem de tvungne »valgfri« fag nu kom til at stå mellem fransk og stenografi, betød det, at næsten alle brock'ere valgte fransk. Men med en belastning af driftsøkonomi og fransk og en stramning af en række af de øvrige fag, nåede man meget nær til, hvad selv en moden elev kan overkomme, og efter skolens mening ud over, hvad en elev, der kommer direkte fra skolen, kan kapere. Niels Brocks Handelsskole er blevet meget sværere end nogensinde, og sværere end rimeligt er. Brock'ernes arbejdsuge rummer mange flere timer, end man forlanger af den, der arbejder i det praktiske liv. Skønt det heldigvis ikke i så høj grad er gået ud over elevernes munterhed, som man kunne have befrygtet, er en

ændring på dette punkt alligevel placeret højt på skolens ønskeseddel.

Når der i det foregående er skelnet så skarpt mellem dem, der kommer direkte fra skolen, og dem, der kommer fra praksis, hænger det sammen med, at man for over tyve år siden begyndte at sortere eleverne i parallelklasser efter deres forudsætninger. Udviklingen har i tidens løb været den, at antallet af elever med praksis og handelsmedhjælper-eksamen er steget relativt stærkere end tallet på dem, der kommer direkte fra realskolen.

Sylovs Allé

I 1957 MÅTTE VOR NOMADESKOLE atter rykke sine teltpæle op. Nu begyndte de lærlinge, der undervises om dagen, også at holde deres indtog på Jul. Thomsens Plads. Men desuden måtte man overveje, hvorledes man skulle klare de store årgange. Byggesituationen var midt i halvtredserne den slettest mulige. Da tilbød der sig pludselig en chance for at skaffe lokaler i komplekset »Falkonercentret«, som stod foran opførelse. Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse slog hastigt til, og man sikrede sig den fløj, der skulle vende ud mod Sylovs Allé og således, at denne fløj skulle opføres først og være klar til indflytning den 15. august 1957, et løfte, som udlejerne holdt.

Traditionen tro blev brock'erne ikke snydt. Det var et hypermoderne hus, man tog i besiddelse, og inden for de rammer, som bygningens moduler tillod, fik man sig udmærket indrettet. I modsætning til 1939 klagede den årgang, der oplevede flytningen, ikke. Tværtimod, man var ligefrem begejstret. En hovedfordel var det, at man sammen med Købmandsskolens Medhjælper-skole blev sig selv i det nye hus, en ting, der naturligvis spiller en stor rolle for en skole af denne art. I de følgende år havde man den oplevelse at se det store kompleks rejse sig uden for vinduerne; støjfri var oplevelsen ikke; men man må erkende, at vore værter gjorde deres yderste for at formindske støjplagen så meget som muligt. Ejendommeligt er det, i hvilken grad disse lejede lokaler gennem fem etager illuderer som et selvstændigt hus fra den venlige vestibule i stueetagen til taganlægget med den prægtige udsigt, som man virkelig kan nyde de få dage af året, hvor vort klima beskærer os varmt og stille vejr.

Forstander

HENRY JØRGENSEN

F. 1912. Dimm. fra Niels Brocks Handelsskole 1934, cand. mag. 1938, lærer ved skolen samme år, adjunkt 1940, lektor 1953, inspektor 1955, forstander for Niels Brocks Handelsskole 1959. Fotografi 1962.

I 1946 var overlærer Vibæk blevet udnævnt til forstander, og i 1950 blev han desuden vicedirektør for Købmandsskolen og Niels Brocks Handelsskole. Det blev derfor nødvendigt at beskikke ham en medhjælper, og i de første fem år bestred adjunkt *Knud Gram Andersen* stillingen som inspektor. 1955 afløstes han efter ønske, og den nye inspektor blev lektor *Henry Jørgensen*, selv gammel brock'er. I 1959 indhentede aldersgrænsen direktør Rasmussen efter over 40 års virke ved skolen, og Vibæk udnævntes til hans efterfølger. Henry Jørgensen blev forstander for Niels Brocks Handelsskole bistøet af adjunkt *Per Rendtorff* som inspektor.

Gennem mange år havde man på Niels Brocks Handelsskole beklaget, at Niels Brocker'ne ingen kollegiemuligheder havde, så

Niels Brocks Handelsskoles fløj af Falkonercentret mod Sylows allé. I denne fløj flyttede skolen ind som de første lejere i 1957 i det store kompleks, som af arkitekt Ole Hagen opførtes for A/S Falkonercentret, der foruden Niels Brocks Handelsskole rummer hotel, teater, biograf, restaurant og talrige udlejningslokaler for kontorer med videre. Fotografi.

meget mere som et betydeligt kontingent af eleverne kom fra provinsen. Med generalkonsul Langes oprettelse af Nordisk Kollegium i begyndelsen af fyrrerne, opnåede ganske vist et lille antal brock'ere adgang til dette fortrinlige kollegium, men det drejede sig årligt kun om ganske få, omkring 6-8 i alt. Dermed var generalkonsulens interesse for handelens unge imidlertid ikke udtømt. Ved sin død havde han testamentarisk tillagt eleverne på Niels Brocks Handelskole meget betydelige midler, der snart vil komme til udbetaling.

I året 1957 indviedes Otto Mønsted-Kollegiet i Rektorparken ved Vestre Kirkegård. Dette kollegium var af Mønstedfonden bestemt fortrinsvis for studerende ved Danmarks Tekniske Højskole, ved Handelshøjskolen i København og ved Niels Brocks Handelskole. Siden da har et årligt antal af henved 60 elever på skolen kunnet nyde godt af fondets storstilede gave, der virkelig er faldet på et meget tørt sted under efterkrigstidens fortvivlede boligforhold. Det nye kollegium, som også optager kvinder, har skabt ideale leveforhold for et stort antal af skolens elever, som ikke har lejlighed til at bo hjemme under deres skoleår. Kollegietanken er blevet fulgt smukt op af »Foreningen Niels Brocks Fond«, der yder huslejhjælp til en 10-12 kollegianere, der får halvdelen af deres huslejhjælp betalt og således nyder godt af det initiativ, som fondens stiftere i sin tid tog.

Vor oversigt er til ende. Vi har prøvet at tegne et billede af denne skole med det ejendommelige levnedsløb, med dens mærkelige og fjerne undfangelse, dens første opblomstring og fald og dens senere lykkelige udviklingsperiode, der bragte den frem til at blive forbilledet for landets handelsgymnasier. Hvorledes tegner dens fremtid sig? Vil det lykkes for den at bevare sit særpræg og sin selvstændighed? Kan statens overtagelse af skolepengebetalingen tydes som skriften på væggen, der bebuder en socialisering af denne skole, som er et barn af det frie københavnske erhvervsliv? Vi håber, at det må lykkes vore beskyttere, Grosserer-Societetets Komite og Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse at sikre os sådanne fremtidskår, som vil harmonere med skolens alder og værdighed.

41 år blandt Brocker

Af Foreningen Niels Brocks æresmedlem, direktør AAGE RASMUSSEN

UINDVIEDE vil vel studse over overskriften, men de indviede vil sikkert slutte op om de udtalelser, der engang blev fremsat af en udenlandsbrocker på hjemmebesøg: »Det er som et puslespil, nogle Brocker eller brikker, der i løbet af to år bliver samlet til helstøbte personligheder. Efter 3-4 års læretid skal man igen på skolebænk, man er i mellemtiden blevet 20-21 år, man må tage sig selv i nakken og sige: du skal, du kan jo bryde af, hvis det skulle blive en skuffelse. Man holder ikke op, og når man får skoletiden på afstand, ja, så er man himmelhenrykt over, at man dengang brød overtværs og tog thornen, for det var en thorn. Man kom ud for noget helt nyt: den frie, næsten kammeratlige tone mellem lærere og elever, klasse-sammenholdet, der har ført til venskaber for livstid, kundskabstil-egnelsen, forståelse af det, der hidtil blot havde været udøvet som teknisk færdighed, indlevningen i en humanistisk verden. Et digter-værk var ikke mere blot spænding, men udtryk for livsanskuelser, sociale, politiske, religiøse synspunkter, samfundets, ja, hele verdens økonomiske struktur fik klarhed, handelshistorien gav baggrund for udviklingen, international handel åbnede vide perspektiver. Faglig indsigt og oplæring med kulturel baggrund, det blev helheden i puslespillet.«

Den uensartede menneskemasse, der skulle sammensmeltes til en enhed, lærerkorpsets brogede sammensætning, der havde sin begrundelse i skolens spil på så forskelligartede strenge, disse momenter blev afgørende, da jeg som ung lærer skulle tilrettelægge min livsbane.

Mit første møde med Niels Brocks Handelsskole var i 1917. Jeg fik overdraget 3 elever, der skulle stives af i tysk, og dette eksperiment gav udslaget, da jeg i 1918 blev stillet overfor valg mellem gymnasium og handelsskole.

Opvokset i et købmandshjem, mellem søskende, der alle blev handelsuddannet, med en far, der gennem mange år var formand for den lokale handelsforenings handelsskoleudvalg var jeg fortrolig med atmosfæren indenfor handelskredse, og det bestemte min skæbne. Det blev til et langt og lykkeligt virke indenfor Købmandsskolens og Niels Brocks Handelsskoles rammer. Jeg kom til at samarbejde i det daglige med en mand af format, med vid horisont og utrætteligt initiativ, direktør Marius Vibæk. Gennem handels- og lærerorganisationer skabtes udbytterige kontakter med lignende institutioner i den ganske verden.

Niels Brocks Handelsskole har altid indtaget en høj position både herhjemme og i udlandet. Mange elever i fremskudte stillinger i fremmede lande bevarede forbindelsen med den gamle skole, bl. a. ved at få medarbejdere derfra. Helt til Nebraskas fjerne egne nåede skolens ry efter beretning af en Bocker, der hævdede, at det var eksamensbeviset fra Niels Brock, der skaffede ham et job der, en fin anerkendelse af skolens renommé.

Stiftelsen af Foreningen Niels Brock har i høj grad bidraget til at knytte trådene mellem skolen og eleverne, de tidligere såvelsom dem, der til enhver tid er på skolen.

Elevrepræsentanter, tillidsmænd, var noget nyt, de blev et udmærket bindeled mellem skole og elever, hvilket ikke mindst blev til gavn under den sidste verdenskrig, hvor så mange betydningsfulde og vidtrækkende afgørelser skulle træffes og blev truffet i samråd med disse tillidsmænd. Det var stormfulde dage, når valget af tillidsmændene skulle finde sted, men de var lærerige og udviklende, mange unge mennesker, uerfarne på dette felt, har sikkert høstet gavn af de erfaringer, de fik ved disse lejligheder, når de senere i erhvervslivet kom ind i organisationsarbejdet.

De stilfulde skoleballer med officiel værtinde, tilstedeværelse af

skoleudvalgsmedlemmer med damer og naturligvis skolens lærere og ledelse blev afløst af Brock-Revyerne, hvor samværet udfolder sig under mere demokratiske og tidsvarende former. Det er ikke så få nulevende fremstående personligheder i det danske samfund, der har optrådt på de skrå brædder ved revyerne og der lært samspillet betydning. En optræden af disse herrer og de dengang unge piger, nu værdige fruer, ville sikkert vække furore. Enkelte af de unge mænd blev udmærkede professionelle skuespillere og andre kunne utvivlsomt ligeledes være blevet det, hvis de havde fulgt Thalias kalden.

Ungdomsrejser var i tyverne ikke almindelige. Brock-rejserne var en blanding af at gavne og fornøje. Takket være Grosserer-Societetets indflydelse og Niels Brocks Handelsskoles anseelse kunne der i andre lande skaffes adgang til virksomheder og institutioner, som man ellers ikke fik lov til at besøge. Den mest bemærkelsesværdige af disse skolerejser var vel nok rejsen til Polen i 1925. Det var et ret ukendt land, rejsen var streng, tit generet af væggetøj i tog og hoteller, men humøret var højt, besøgene i de store fabrikker, i minerne og skolerne meget interessante. Ingen af deltagerne vil glemme opholdet i Krakau med den gæstfri modtagelse og middag hos den danske konsul, polsk fabrikant i den store stil, gift med en henrivende dansk dame, der med stolthed foreviste den skole og det hospital, hun havde fået oprettet. Polen var et fattigt land, men de konventionelle former blev overholdt. Middagsbordet hos konsulfamilien var overdådigt dækket med gammelt arvesølv og krystal og en række kostbare vinglas ved hver kuvert. Smilende forklarede konsulinden os dog, at vi ikke måtte spænde forventningerne for højt. Der ville kun blive serveret to slags vin. I erindring om forudoms velmagt satte man imidlertid i de gamle familier stadig de fine glas frem ved selskabelige lejligheder, trods vinbegrænsningen, men i ærbødighed for traditionerne. Skønt forretningsmand og arving til store fabrikker havde konsulen i den første verdenskrig måttet klare sig som flygtning i København ved journalistisk virksomhed, men som han tilkendegav i sin tale til de unge rejsedeltagere, tiden i Danmark havde helt revolutioneret hans livsansku-

Foreningen
"Niels Brock"
Great Lakes-St. Lawrence Afdelingen
sør vitterligt, at
Direktør Paae Rasmussen
København
er udnevnt til
1ste Eresmedlem
i Anekdelse af Initiativet,
der førte til Afdelingens
Stiftelse.

den 1. Oktober 1960

John J. ...
Niels Brock
Ant. ...

Æresbrev overrakt direktør Aage Rasmussen i Niels Brocks afdeling i Canada

elser, lært ham det sande demokrati, indpodet ham lyssyn og forståelse af social forsorg.

De skønne Tatra-bjerge blev for alle danskerne en fuldkommen eventyrlig oplevelse af storslået og betagende natur, og de polske værters og studenters gæstfrihed var enestående.

Der var mange officielle modtagelser på disse skolerejser, og vi gennemførte, at takketalen som regel blev holdt af en af rejsedeltagerne, skønt de hyppigt vred sig ved det. Da en Brocker i udlandet senere engang på det danske konsulats vegne skulle være vært ved en reception, mindedes han, som han sagde, hvorledes det var gået til ved en modtagelse på rådhuset i Rouen på en skolerejse, og så gennemførte han ceremoniellet som en scenevant vært.

Mange fik udlængsel på turene og blev senere dygtige og udmærkede pionerer for dansk eksport i fremmede lande. Rejser ryster folk godt sammen, afsliber og lærer indordning under spillets regler.

Niels Brock har altid arbejdet på international basis. Skolen har stedsde haft forbindelse med tilsvarende lærestalter i ind- og udland, og der har hyppigt været besøg skolerne imellem. Kontakten kunne give sig praktiske udslag, som da en gruppe lærere og elever fra Wien kom på besøg i København efter første verdenskrig. Man havde i Wien planlagt en Hochschule für Welthandel, men det kneb hårdt med økonomien. Det var ikke noget stort beløb, der blev indsamlet til dette formål blandt Brockerne, men det var en spontan håndsrækning, der gjorde et dybt indtryk på østrigerne, og de var glade for at kunne vende tilbage med dette synlige bevis på venskab og sympati. Studenterne arbejdede iøvrigt med som almindelige arbejdere ved skolens opførelse.

Et udtryk for Niels Brocks verdensudbredelse har Foreningen Niels Brock fået ved sine afdelinger i Canada og New York. De har i deres korte levetid vist deres eksistensberettigelse og nytte og vil forhåbentlig blive efterfulgt af andre, hvor det er muligt.

Sporten har aldrig indtaget noget fremragende plads på Niels Brock. De tvungne gymnastiktimer blev opgivet på et ret tidligt tidspunkt og erstattet af frivillige motionstimer, hvilket ikke blev

nogen succes. Så gav man op. Imidlertid slog håndbold an. De årlige håndboldsturneringer holdes i hævd.

Smukke Niels Brock-askebægre blev lanceret i den hensigt, at man skulle have dem stående på skrivebordet, så de kunne vise besøgende Brockere, at de var hos en Brocker. Der blev kun solgt ét oplag.

En lignende skæbne led Brock-bladet: »Nota Bene«, der udkom med første nummer den 4. marts 1924 og fjerde og sidste nummer den 15. april 1924. Der var fire fremragende redaktører, nu bank- og industridirektører, og bladet kostede pr. nummer 20 øre og for fire numre 65 øre. Det udkom efter et idealistisk synspunkt uden annoncer.

Et forsøg på at skaffe penge tilveje til forskellige gøremål blev gjort engang ved udgivelse af et album med lærerkarikaturer: »Male-Brocken«. Det svipsede i første omgang, men et par år efter skete det besynderlige, at heftet blev opdaget og revet bort på to dage.

»Brock-Kassen« havde dog 12 års levetid. Det var et firesidet blad med sange, Neu-Ruppinere, karikaturer og dybsindige fortællinger som denne:

Alt-deutsche Legende: Der Herr wandelte auf Erde, unterwegs traf ihn ein Jüngling welcher bitterlich weinte. Der Herr frug ihn: »Jüngling, warum weinest du?« »Herr, ich bin Schüler der Brock-schen Schule.« Der Herr schüttelte wehmütig den Kopf: »Da kann auch *ich* nicht helfen,« und ging von dannen.

Redaktørerne reddede skindet ved underskriften i disse blade:

Paa Grund af diverse Risici
er Redaktøren ansvarsfri.

Liv og humør har der altid været hos Brockerne. Denne bestanddel indeholdes også i, hvad man kalder: Brock-ånden, der umiskendeligt har bevaret noget af den gamle laugsånd.

Niels Brock, C. F. Tietgen var store skikkelser i den danske handel. Grosserer-Societetets solide, hævdvundne traditioner går som ledetråd gennem en Brockers færd.

De teoretiske krav til den unge handelsmand er skærpet meget i årenes løb. Også skolens undervisningsplan er ændret væsentligt. Nye områder drages med ind i undervisningen, de gamle fag bevarer deres betegnelser, men indholdet har fulgt tidernes udvikling. Niels Brock må nu koordineres de nye skolesystemer, man må dog håbe, at grundvolden, således som den blev lagt for 75 år siden og som den har bestået sin prøve gennem erhvervslivets strukturændringer, vedblivende må kunne være jordbund for livgivende vækst til bevarelse af Niels Brocks og C. F. Tietgens høje ideal: sagkundskab og humanisme i højere enhed.

Af formanden for Foreningen Niels Brock
underdirektør GUNNAR SVANBERG

Brockere - et kvalitetsbegreb

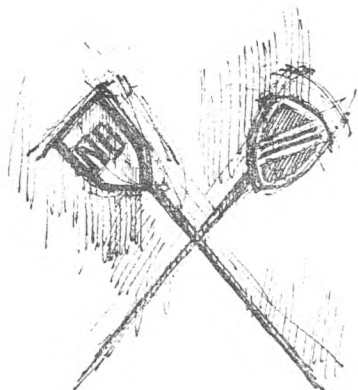
I DET ÅRSSKRIFT, der udsendes af Niels Brocks Handelsskole, har der stået, så længe jeg husker, at »skolen nærmest tager sigte på sådanne unge mennesker, der tør gøre sig håb om at komme frem til betroede stillinger i større erhvervsforetagender«. Og skolen har tillættelagt sin undervisning herefter – en retskaffen undervisning er udtrykket, brugt i Niels Brocks testamente, og det er på dette grundlag, Brockere herhjemme og i udlandet har vundet anerkendelse. Det bedste bevis på denne anerkendelse ser vi i annoncer, hvor der hyppigt søges »en Niels Brocker«.

Siden skolens stiftelse den 1. maj 1888 har ialt 5.779 taget Niels Brock-eksamen og af disse 3934 indenfor de sidste 25 år. Denne stærke udvikling skyldes sikkert skolens ry. Der lægges vægt på de praktiske handelsfag (regning, bogholderi, driftsøkonomi, sprog m. m.), og hertil føjes et almindendannende pensum (dansk, historie, nationaløkonomi, erhvervsret m. m.), som er værdifuldt for eleverne i deres senere virke. Og uddannelsen har gjort, at Brockerne i erhvervslivet står som praktiske (ikke-videnskabelige) folk med en god ballast af solide kundskaber.

Denne ballast er samtidig værdifuld for dem, der vil videreud-danne sig på Handelshøjskolens specialstudier – en fortsættelse, der for mange Brockere er naturlig og rigtig.

Niels Brockeren er ikke alene karakteristisk ved sin frigjorthed parret med trangen til fremadstræben, men et vigtigt træk er også den fællesskabsfølelse, som har skabt Foreningen Niels Brock. Disse egenskaber viser, at også den menneskelige udvikling, som Niels Brocks Handelsskole's traditionsrige ånd giver, har været den rette. Lederne og lærerkrafterne på Niels Brocks Handelsskole har skabt denne tradition, og det må være naturligt ved skolens 75 års jubilæum at udtale forhåbning om, at dette må fortsætte i tiden, der kommer, til gavn for de studerende og til gavn for vort erhvervsliv.

Inden for Foreningen Niels Brock vil vi benytte lejligheden til at ønske skolen til lykke i forbindelse med 75 års jubilæet og udtale håbet om, at den brydningstid, vi i øjeblikket oplever inden for Danmarks handelsskoleundervisning, ikke må ændre ved Niels Brocks Handelsskole, så den fortsat kan give vor handelsungdom en udvikling og uddannelse af en sådan kvalitet, at Niels Brockeren også i fremtiden vil være en efterspurgt medarbejder og et kvalitetsbegreb.

En kommentar til statistikken

Af forstander HENRY JØRGENSEN

EN SKOLE er et produkt af mange faktorer. Af lærere og elever, af undervisningsfagenes art og omfang, d. v. s. læseplanen, af den måde, hvorpå skolen administreres, d. v. s. ledelsen, og af sin egen fortid, traditionen. Stoffet, ånden og traditionen danner den baggrund, på hvilken lærere og elever skaber skolens daglige liv.

Netop skolens dagligliv er først og fremmest dens lærere og elever. Hvad der i særlig grad er karakteristisk for Niels Brocks Handelsskoles lærere og elever sammenlignet med andre skolars, kan ikke undgå at fremgå af *Jens Vibøks* i dette skrift indeholdte skildring af skolens historie. Her skal kun kortelig redegøres for nogle strøttanker, som har meldt sig under udarbejdelsen af bogens afsluttende matrikel over skolens samtlige tidligere og nuværende lærere og hidtidige elevrepræsentanter.

Mens eleverne som bekendt sjældent dvæler hos os gennem et længere åremål, udgør lærerne det blivende og derfor bærende element i skolens hverdag. Det burde derfor være klart, at betydningen for en skole af et godt lærerkorps næppe kan overvurderes. Selv i denne festlige anledning vil vi dog beskedent afstå fra med rene ord at hidsætte en ligefrem bedømmelse af de enkelte læreres kvalitet, men hellere stole på, at de i lærerfortegnelsen anførte fag og årstal vil kunne friske så meget op på gamle brockeres hukommelse, at bedømmelsen af deres læreres kvalitet kan overlades til dem, som den før eller senere må være gået op for, når de ude i den grumme verden kun havde de kundskaber at klynge sig til, som de ved

lærernes hjælp havde erhvervet på skolen. Det følgende skal derfor nærmest opfattes som en sociologisk kommentar.

Det, der måske først falder i øjnene i dag ved betragtningen af de tidligere læreres data, er det betydelige kontingent af lærere af ikke-pædagogisk oprindelse. Centraladministrationen, dommerstanden, advokatstanden, hæren og gejstligheden såvel som naturligvis erhvervslivet har gennem tiderne ydet deres skærv til lærerkorpset. Og ingenlunde nogen ringe skærv. Det synes stedse at have været standens ypperste, der knyttede sig til vor skole, folk, der i tidens fylde skulle blive departementschefer eller højesteretsdommere (hvis de ikke allerede var det), en enkelt biskop, en minister, flere oberster og adskillige professorer for blot at nævne nogle iøjnefaldende eksempler. Det var naturligvis navnlig de økonomiske, juridiske og praktiske fag, der kaldte på hjælpere udenfor fagpædagogernes kreds. Beim Lehren lernt man, siger Goethe. Det kan efter sin inderste mening gengives omtrent således på dansk: Læreren i det mindste skal nok få lært stoffet. Og hvem ved, om ikke lærerkredsens mange senere topfolk (som det hedder nu) ligesom deres elever grundlagde successen på Niels Brock? Eller forveksler jeg årsag og virkning?

Hvad der dernæst kan få en til at studse ved et nøjere studium af de tidligere lærere, er de mange tilfælde af kortvarig tilknytning til skolen, undertiden ganske få, ja helt ned til et enkelt år. Forklaringen er den, at fast ansættelse var et ukendt begreb ved Niels Brocks Handelsskole indtil et godt stykke ind i dette århundrede, hvoraf fulgte, at undervisningen her ikke blot for praktikernes, men også for fagpædagogernes vedkommende ofte måtte blive en bibeskæftigelse. Men selv om denne hos mange måtte vige, når alder og indsigt lønnede dem med større ansvar og arbejdsbyrde i deres hovederhverv, er der dog ikke få eksempler på, at glæden ved undervisningen på Niels Brocks Handelsskole har fået sådanne lærere til at bevare denne bibeskæftigelse helt op i alderdommen.

Det kunne måske herefter se ud, som om det var så som så med lærernes rolle som skolens blivende element. Men retfærdigvis må

Niels Brocks Handelsskoles lærerkollegium den 1. maj 1963

det siges, at skolen til enhver tid har haft en fast stok af lærere, som havde deres hovedbeskæftigelse ved skolen, og som dækkede langt det overvejende timetal. Således fik de 10 lærere, skolen startede med i 1888, en gennemsnitlig virketid på 10,5 år, mens skolens 28 nuværende fastansatte lærere i gennemsnit kan se tilbage på 14,2 års virke ved skolen.

Når skolens nuværende lærere så godt som alle er heltidsbeskæftigede og fastansatte, er det resultatet af en årelang proces, som har sin grund dels i den almindelige økonomiske udvikling, dels i praktiske administrative forhold.

Men hvad er nu det egentlig karakteristiske for Niels Brocks Handelsskoles lærerstab? Ja, som det vel så småt er antydnet, er det for det første korpsets heterogene sammensætning. Af de 35 lærere, som for tiden virker ved skolen, er 19 magistre (heraf en tillige dr. phil.), 11 har Handelshøjskolens teoretiske uddannelse ovenpå deres

praksis i erhvervslivet (HA, HD eller cand. merc. og en af disse tillige cand. polit.), yderligere 3 er cand. polit. og 2 cand. jur. Det daglige samspil mellem de humanistiske, økonomiske, juridiske og praktiske fags repræsentanter i lærerkorpset sætter sit præg på alle og undgår ikke at bidrage til en videre faglig og menneskelig horisont hos den enkelte. Fagidiotien, som i specialisternes æra lurer på alle, har trange kår på vort lærerværelse. Det skal endelig nævnes – og ikke blot som et kuriosum – at ikke mindre end 8 af de nævnte 35 selv er gamle brockere, fordelende sig over alle grupperne med 3 praktikere, 3 magistre, 1 økonom og 1 jurist. Heraf kunne sikkert mangehånde slutninger drages, men her vil vi nøjes med at konstatere, at man som det andet karakteristiske træk hos lærerkorpset må nævne den flersidige uddannelse hos næsten alle.

Vender vi os nu til matriklen over elevrepræsentanter, konstaterer vi først, at elevrepræsentantinstitutionen netop i år er 40 år gammel. Det er klart, at langt færre vil nikke genkendende til disse navne, selv om adskillige af de lidt ældre på denne liste i dag naturligt nok er kendt i betydelig videre kredse end i det år, da de udøvede deres uegennyttige virksomhed på skolen som folkets kårne mænd. Og hvori består så nytten af denne institution?

Selve valget giver hvert år ældsteklasseerne lejlighed til at vise et selvstændigt og originalt initiativ. Det sætter elevernes fantasi, organisationstalent og selvstændighed på en prøve, som falder ganske udenfor de daglige rammer, men som i realiteten lærer dem en hel del om demokratiets væsen og kammeratskabets love. Når meget andet er glemmt, vil mange gamle brockere udover den traditionelle ballade og festivitas huske den fællesskabets ånd, som i valgkampens store dage svejsede en hel klasses individualister sammen til en ubrydelig front. Kandidater og stillere – i vore dage ofte et tal, der nærmer sig 30 – får en gavnlig lektion i at klargøre for sig selv og andre deres tanker og standpunkter på en virkningsfuld måde.

Mange brockere har i det daglige måske ikke gjort sig klart, i hvor stor en gæld de står til deres valgte repræsentanter. Disses status som medlemmer af Foreningen Niels Brocks bestyrelse med-

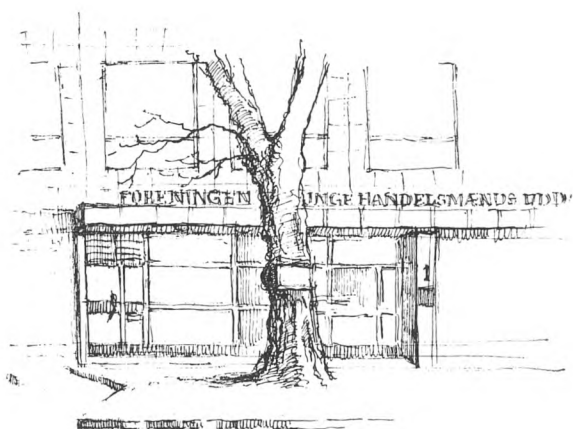
fører, at det i realiteten er dem, der tager slæbet med arrangementet af årets sammenkomster, efterårsballet, julestuen, ofte et par mere seriøse møder af faglig art og endelig revyen, som i hele januar måned uvægerlig berøver dem al anden rekreation, en større eller mindre del af deres skolearbejde og det meste af deres søvn. Til stadighed fungerer de som mellemmand mellem deres kammerater og skolens ledelse og har sjældent et ledigt frikvarter.

Skolens ledelse har kun høstet gode erfaringer fra denne form for samarbejde med eleverne. Den føler sig i taknemlighedsgæld til den lange række af navne, som i årenes løb også har lettet det daglige arbejde for den. Og den store skare af brockere, hvis opgave ved festerne er indskrænket til at møde op og more sig (hvad de også er ganske gode til), bør af og til sende en venlig tanke til elevrepræsentanterne.

Hvem er så nutidens brocker, og hvordan er han? Niels Brock forestillede sig jo en skole, »hvor en retscaffen Undervisning kunde læres for Grosserer og andre Reelhandels Børn og deres Paarørende«. Eleverne i dag repræsenterer alle samfundsklasser og deres fædre alle mulige beskæftigelser. Den sociale fordeling adskiller sig i hvert fald ikke på nogen som helst klar måde fra fordelingen i enhver anden højere skole, f.eks. et gymnasium. Dog med det forbehold, at handelsstanden vel nok er lidt stærkere repræsenteret her. Kønnenes fordeling er nu som før meget ulige. Det i flere henseender så oplivende kvindelige element gør sig praktisk talt kun gældende i studenterklasserne, de etårige klasser for elever med handelseksamen og blandt de elever, der er uden forudgående praksis.

Vor tids brocker må vist i almindelighed kaldes flittig. Han er nødt til at være det. Han er muligvis ikke helt så alsidigt interesseret som sin far og farfar, men han er måske tidligere og mere vågen overfor sin uddannelse og sine chancer. Han er mere formløs, det ligger i tiden. Til gengæld er han som regel en elskværdig og nem elev. I samarbejdet mellem de to grupper, der udgør skolens hverdag, lærerne og eleverne, opstår der kun yderst sjældent nogen alvorlig divergens.

Vi må nok se i øjnene, at i hvert fald de ydre betingelser for dette samarbejde, herunder læseplanen, i fremtiden vil blive bestemt af faktorer, som vi, der arbejder med problemerne i det daglige, i bedste fald kun får en meget begrænset indflydelse på. Ved Niels Brocks Handelsskoles 75-års fødselsdag vil jeg udtrykke det ønske, at skolen fortsat må have sådanne vilkår, at den kan løse de opgaver indenfor handelsuddannelsen, som erhvervslivet kræver af den.

*En hilsen
fra lektor O. Børup*

MANGE HILSENER og gode ønsker vil sendes til »Niels Brocks Handelskoles« 75-aarige fødselsdag. Ogsaa en gammel, pensioneret medarbejder vil gerne lade en beskeden hilsen glide ind i strømmen.

Som ung student i aarene lige efter aarhundredskiftet gik jeg mange gange forbi Købmandsskolens graa bygning paa hjørnet af Fiolstræde og Nørrevold. Lidet anede jeg dengang, at jeg skulle komme til at virke der igennem mange aar. Thi min hovedbeskæftigelse i aarene fra omkring 1919-20 til min afgang i sommeren 1953 laa indenfor »Niels Brocks Handelsskole«, hvor jeg havde den opgave at undervise i nationaløkonomi og statistik. Her mødte jeg den friske og fornøjelige ungdom af begge køn. Her lærtes deres indstilling overfor økonomiske, politiske og almenmenneskelige problemer at kende, og jeg saa, hvorledes et sjældent, smukt kammeratskab udviklede sig mellem de tit meget forskelligartede elever.

Groft set dækkede mit virke ved skolen over tre aartier, 20erne, 30erne og 40erne. De to første var de lyseste, det sidste det mørkeste.

Tyvernes ungdom paavirkedes stærkt af forsøgene paa at afvilke prisreguleringer, rationeringer og andre offentlige indgreb i erhvervslivet. Den reagerede voldsomt mod den tanke, at offentligheden skulle røre ved den selvregulerende erhvervsmechanisme. Al statsregulering og ogsaa den kooperative forbrugerorganisation for-

dømtes som fremmedlegemer i den frie konkurrence. Man troede jo paa, at »Normalaaret 1913« skulle genopstaa i fornyet glans, naar følgerne af krigen ikke længere forkvalede samfundsforholdene.

Men de unge fra trediverne, som havde oplevet deflationen i tyvernes sidste halvdel, og som maatte springe ud i de økonomisk saa vanskelige aar, de bøjede hovederne under de offentlige indgreb. New Deal vestfra havde gjort indtryk. Og skulle talen glide ind paa, at forholdene vel engang igen ville blive »normale«, saa erklærede de dristigt, at noget »normalt« paa de felter havde de aldrig kendt. Kampen for tilværelsen var haard og lønningerne beskedne. Maaske var de haarde kaar en udmærket ildprøve før en start paa livets bane.

Krigsaarene, besættelsen og den sære rus i aarene efter 1945 prægede 40ernes dekade. Det var svært at samle sig om det daglige arbejde. Og man maa beundre, at de unge i den periode overhovedet formaaede at samle sig til udførelsen af det daglige arbejde under de ublide kaar. Men alt gik trods forskudt undervisnings-tid og andre besværligheder.

Økonomiundervisning fører ofte til politisk-økonomiske diskussioner. I 2oerne og 3oerne var det let at tænde brand i gemytterne og faa en debat igang. Ofte maatte man bremse op, hvis debatten blev for langstrakt, thi stoffet maatte jo gennemgaas trods debat. I de senere aar var det sværere at faa gryden i kog. – Jeg har ofte tænkt paa, hvad grunden hertil kunne være. Var det svigtende politisk interesse hos de unge, der jo havde saa meget andet at kæmpe med under de stigende krav, uddannelsen stillede? Eller skyldes det den ældre lærers vanskelighed ved at faa kontakt med den yngre generation? Eller maaske begge dele? – Jeg ved det ikke.

Men eet staar fast. Det har altid været fornøjeligt at komme mellem de unge. Det har været belærende at faa kendskab til deres meninger og tanker. Og det var en oplevelse at mødes med det, man kalder »aanden fra Niels Brocks Handelsskole«.

En gammel arbejder sender saa sit gamle virkefelt sin tak for de svundne aar, sin lykønskning til 75 aarsdagen og sine bedste ønsker for en lys og lykkelig fremtid.

Af formanden for lærerkollegiet
lektor SVEN FREDERIKSEN

Tanker ved jubilæet

ENGANG I MIDTEN AF TYVERNE indledede den daværende forstander for Niels Brocks Handelsskole, den senere direktør Marius Vibæk, en diskussion i Handels- og Kontoristforeningen, som Handelsstandens Klub af 1841 hed dengang, om den videregaaende handelsuddannelse. Man kan egentlig ikke sige, at hr. Vibæk mødte almindelig tilslutning til sine ideer fra repræsentanterne for erhvervslivet, tværtimod.

Flere gav udtryk for den dengang ikke ualmindelige opfattelse, at unge handelsmænd skulle i købmandslære, helst i en blandet landforretning, og naar de saa samtidig havde gennemgaaet en handelslæringskole, var maalet naaet, mere behøvedes ikke for at blive en dygtig handelsmand. En enkelt erhvervsleder gav endog udtryk for, at han ikke ville finde sig i, at hans underordnede i deres fritid søgte en videregaaende erhvervsuddannelse. Hvis de ville studere græsk filosofi eller moderne kunst, ja saa ville han endog gerne betale saadanne kurser, men fik han at vide, at de studerede regnskabsvæsen eller erhvervsøkonomi, ville de blive afskediget. Han ville ikke have folk i sin virksomhed, som var klogere end han. Naa, risikoen var jo ogsaa nærliggende.

Set paa denne baggrund maa man yde sin anerkendelse til de væsentlig mere forstaaende og fremsynede mænd, som ca. 35 aar før

havde skabt Niels Brocks Handelsskole og ført den frem til den position, den allerede dengang havde.

Ud fra den betragtning, at et ungt menneske, der skulle uddannes til om muligt senere at indtage ledende stillinger i erhvervslivet, udover de almindelige færdigheder i de egentlige handelsfag og sprog ogsaa maatte have nogen viden om samfundsøkonomiske og juridiske forhold og en vis almen dannelse, havde man skabt den kombination af fag, som i det store og hele er bevaret til i dag. For at kunne gennemføre en undervisning i saa vid en fagkreds, maa man anvende lærere med meget forskellig uddannelse. Gennem aarene har skolen hentet sin lærerstab fra gymnasieskolerne, domstolene, militæretaten, statsadministrationen og det praktiske erhvervsliv. Efterhaanden som det blev muligt at anvende lærere, der havde deres fulde beskæftigelse paa skolen, kom staben dog udelukkende til at bestaa af lærere, som gennem en universitetsuddannelse eller en praktisk uddannelse suppleret med en handels-højskoleuddannelse havde kvalificeret sig til at kunne undervise paa skolen.

Det ejendommelige er, at det stadig har været muligt at faa mennesker med saa forskellige forudsætninger til uden at miste deres særpræg at virke sammen i det fælles maal at give den bedst mulige undervisning for de elever, som i stigende antal gennem aarene har søgt denne skole.

Mon ikke en af aarsagerne til denne tingenes gode tilstand er, at man gennem skolens ret vide fagkreds har undgaaet den ensidighed, som mærkeligt nok undertiden kan være kilden til indbyrdes ufordragelighed og kompetencestrid.

Eleverne søger vel i almindelighed først og fremmest skolen for at faa uddannelse, der kan bringe dem frem mod gode, indtægts-givende stillinger, men trods det fælles maal vil de almindeligvis alligevel være saa differentierede i deres specielle interesser, at de i en skole med en vid fagkreds og en større stab af lærere lettere vil kunne pleje netop deres særlige faginteresser, hvorved der hyppigt skabes et godt samarbejdsforhold mellem lærere og elever.

At dette er tilfældet, erkendes ved den trofasthed, hvormed vide kredse af gamle elever omfatter den skole, hvor de dog kun her tilbragt et eller to aar af deres ungdomstid. Vi lærere mærker det, naar der blandt stakken af julehilsener ligger breve fra gamle elever, ved mødet med gamle elever under skolens fester og ikke mindst gennem telefonopringninger fra elever, som søger raad ofte mange aar efter at de har forladt skolen, eller man i en eller anden fjern by pludselig faar et klap paa skulderen og staar over for en gammel elev, som meget gerne vil have en passiar om skolen – og de gamle lærere.

Kan dette fortsætte? Ligesom i tyverne er der stadig diskussion om den videregaaende uddannelse, omend under helt andre forudsætninger. I dag er der vel ikke mange, som mener at en videregaaende grunduddannelse er overflødig, tværtimod erkendes det i vide kredse, at det er nødvendigt med en saavel faglig som kulturel udvikling. Man behøver blot at henvise til de bestræbelser, som mange virksomheder og organisationer udfolder for at give deres medarbejdere eller medlemmer en videre uddannelse.

Vil højere handelseksamen, eller Niels Brock-eksamen, som den meget karakteristisk ofte kaldes uden smaaligt hensyn til, at denne eksamen nu ogsaa kan tages ved en række andre skoler, blive ændret? Naturligvis, alt er jo undergivet udviklingens lov. Blot maa det haabes, at man stadig kan undgaa at gøre Niels Brock til en udpræget ensidig fagskole, og at det gode samarbejde mellem ledelse, lærere og elever maa kunne bevares trods alle omskiftelser.

Med dette ønske vil vi lærere ønske Niels Brocks Handelsskole til lykke paa 75-aarsdagen.

Af Foreningen Niels Brocks æresmedlem
Fondets formand, direktør H. O. DAMGAARD-NIELSEN

For alle gode tanker,
de kan slet ikke dø,
for endnu bedre tanker
er spiret af deres frø.

(I. P. Jacobsen)

Foreningen Niels Brocks Fond

I DETTE TILFÆLDE var frøet en 5 % obligation i *Landhypotekforeningen*, 4. afd. II, litra D. nr. 1264, til et beløb af kr. 200.—, som i længst forsvundne dage, da jeg var formand for *Foreningen Niels Brock*, blev overdraget os med anmodning om at bevare beløbet til minde om den tid, da »De Brock'ske Handelsskoler« hørte til på Sankt Annæ Plads. Det repræsenterede den kassebeholdning, der blev tilbage, da »De Brock'ske Handelsskoler Forening« i 1908 standsede sin kun 4 år gamle virksomhed, rundet op til det nævnte beløb af denne forenings sidste formand, nu afdøde vinhandler *Knud Jørgensen*.

Og så lå det dér som en efterskrift til foreningens årlige regnskab i mange, mange år – ligesom hvedekornet i de ægyptiske pyramider – uden at spire, men med sin livskraft i behold.

Udenom det skred udviklingen frem.

Foreningen havde efterhånden samlet en lille kapital op i form af bidrag fra livsvarige medlemmer. Det var foreningens penge; men de måtte ikke bruges, da renterne jo skulle dække foreningens forpligtelser overfor de livsvarige medlemmer; men hvad, når de døde?

Ja, så kunne de selvfølgelig gå ind i foreningens drift; men var det meningen?

Jeg kunne tænke mig, at det var overvejelser af denne art inden-

for den da siddende bestyrelse, der katalyseredes af den lille efter-skrift på regnskabet om litra D. nr. 1264, dengang man nåede hen i nærheden af foreningens 25 års jubilæum.

Her lå den lille obligation, der sammen med de »livsvariges« indskud ligefrem råbte om at måtte danne grundlaget for det fond, som man havde så god brug for, og som jubilæet ville give så god anledning til at samle ind til. Frøet spirede, en ny tanke var født, og på foreningens generalforsamling den 4. november 1944 vedtoges følgende:

*Fundats for
Foreningen Niels Brock's Fond*

Vedtaget paa Foreningen Niels Brocks Generalforsamling den 4. November 1944

§ 1. *Fondets Navn*

Fondets Navn er »Foreningen Niels Brocks Fond«. Fondets Hjemsted er København.

§ 2. *Fondets Formaal*

Fondets Formaal er at sikre Foreningen »Niels Brock«s Medlemmer Goder af varig Værdi, saasom egne Lokaler og lignende, at fremme Interessen for Erhvervslivets almene Forhold, Erhvervsvidenskab og den højere Købmandsuddannelse og virke for danske Erhvervs Interessers Fremme, samt at yde Hjælp til trængende Brockere, der uden egen Skyld er kommet i Nød, f. Eks. ved Sygdom, Ulykkestilfælde e. l.

§ 3. *Bestyrelse af Fondet*

Fondsbestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf 1 er den til enhver Tid siddende Formand i Foreningen »Niels Brock«, 1 er Niels Brocks Handelsskoles Repræsentant i nævnte Forenings Bestyrelse, 1 er valgt af Bestyrelsen for Foreningen Niels Brock og 2 er valgt af denne Forenings Generalforsamling. De 3 sidstnævnte vælges for en Periode af 3 Aar, saaledes at 1 afgaar hvert Aar efter Tur. Dog vil de ved første Valg af Generalforsamlingen valgt 2 Medlemmer kun fungere henholdsvis 2 og 1 Aar. Genvælg kan finde Sted.

Bestyrelsen vælger selv sin Formand og Kasserer.

§ 4. *Fondets Kapital*

Fondets Kapital bestaar af de Beløb, som livsvarige Medlemmer af Foreningen Niels Brock mindst een Gang for alle betaler, samt af eventuelle Gaver til Fondet. Om renter af Fondets Midler jfr. § 5.

§ 5. *Dispositioner*

Fondets Bestyrelse kan kun efter eenstemmig Beslutning disponere over Fondets Kapital og Renter. Dog skal den Del af Renterne, som hidrører fra levende, livsvarige Medlemmers Kontingent, hvert Aar tilgaa Foreningen »Niels Brocks« Drift. Fondet hæfter ikke for Foreningen »Niels Brock«s Gældsforpligtelser.

§ 6. *Anbringelse*

Fondets Midler anbringes efter Reglerne for Anbringelse af umyndiges Midler.

§ 7. *Regnskabsaflæggelse*

Regnskabsaaret er Kalenderaaret. Fondsbestyrelsen aflægger hvert Aar Regnskab inden første Februar. Regnskabet indsendes til Grosserer-Societetets Komité og revideres paa samme Maade som Grosserer-Societetets Komités øvrige Regnskaber. Regnskabet offentliggøres i Tidsskriftet Niels Brock.

§ 8. *Ophævelse*

I Tilfælde af Foreningen Niels Brocks Ophævelse oprettes for Fondets Midler et Legat til Fordel for unge Handelsmænds Uddannelse i Ind- og Udlandet. Dette Legat, hvis Navn er »Foreningen Niels Brocks Legat«, bestyres af Grosserer-Societetets Komité.

§ 9. *Slutbestemmelser*

Tvivl om Forstaaelsen af nærværende Fundats saavel som eventuelle Spørgsmaal om Fundatsens Administration i det hele kan forelægges Grosserer-Societetets Komité til endelig Afgørelse. Sag herom kan ikke indbringes til Domstolens Paakendelse.

Nærværende Fundats kan kun ændres af Foreningen Niels Brocks Generalforsamling efter eenstemmig Indstilling af Fondsbestyrelsen, dog maa Legatets Navn og Hovedøjemed ingensinde forandres.

Fondets bestyrelse består af:

Grosserer *John Brünnich*,
Direktør *H. O. Damgaard-Nielsen*,
Generalkonsul *E. Høyvald*,
Forstander *Henry Jørgensen*,
Direktør *Ths. P. Olesen*,
Direktør *K. Sonne-Hansen*,
Underdirektør *Gunnar Svanberg*.

Fondets startkapital, hvori indgik de hidtil opsparede indskud fra livsvarige medlemmer, udgjorde kr. 3.580,52.

Da foreningen holdt 25 års jubilæum den 18. januar 1946, kunne fondsbestyrelsen, samtidig med at man overrakte den mindste buket, jeg nogensinde har set, lykønske foreningen med meddelelsen om, at fondet var nået op på en formue af kr. 31.000.—.

Den 31. december 1962 var kapitalen kr. 235.000.—.

Fondets uskrevne motto har været det samme som en folkekær dansk konges: »Forsigtighed og bestandighed«, og vi har måske endda efterlevet det noget mere samvittighedsfuldt end han. Vi har været forsigtige med at benytte af fondets midler, indtil vi havde noget at benytte os af, og selv om fundatsen ikke udtrykkeligt kræver det, har vi altid søgt at holde os indenfor årets renteindtægt.

Vi begyndte småt med stipendier til deltagelse i forskellige kurser. Senere har vi også haft den glæde at kunne hjælpe gamle Niels Brock'ere, der var kommet i vanskeligheder på grund af sygdom eller af anden årsag; men vor kongstanke, at få bygget et kollegium for elever på *Niels Brock*, har vi måttet skyde ud. Først og fremmest fordi vi endnu ikke er stærke nok, men dernæst også fordi *Otto Mønsted Fondet* gennem sit kollegium i hvert fald indtil videre har afhjulpet dette savn. Vi har imidlertid stadig spørgsmålet for øje og øver os i tanken i det omfang, vi kan magte det, ved hvert år at yde halv friplads på *Otto Mønstedes Kollegium* for et begrænset antal Niels Brock'ere.

Vi har været bestandige ikke alene i den forstand, at den del af bestyrelsen, der ikke automatisk udskiftes (skolens repræsentant og formanden for foreningen), har holdt ved gennem hele perioden; men vi har også været bestandige i vore bestræbelser for at styrke fondet, bestræbelser, som fra myndighedernes side støttes derigennem, at bidrag betragtes som skattefri indenfor lovgivningens rammer.

Principielt bygger fondet på de livsvarige medlemmers indskud, der, så længe den pågældende er i live, forrentes overfor foreningen. Foreningen har i dag 205 levende livsvarige medlemmer. Men herudover er der vist fondet megen velvilje.

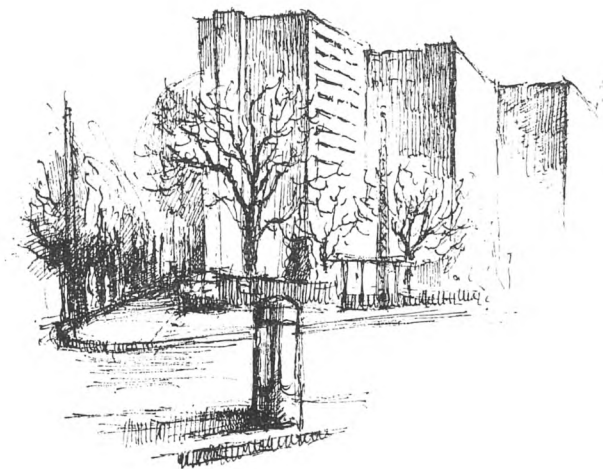
Vi har fået støtte herhjemmefra og fra Brock'ere i fjerne lande under mange forskellige former, med mange forskellige motive-
ringer og i mange forskellige anledninger. Således har næsten hvert
års 25 års jubilarer takket for deres minder fra *Niels Brock* med en
samlet gave til fondet. En gang var det 25 præmieobligationer.

Vi kender virksomheder, der år for år yder tilskud, og vi har be-
grundet håb om i visse tilfælde at blive indsat som arvinger.

Nogle har indbetalt passende beløb til fondet som tak for legater,
de modtog som unge. Andre har mindedes deres jubilæer – også
f.eks. som censorer ved skolen – og atter andre har ved tilsvarende
lejligheder med god virkning henstillet, at »lade eventuelle opmærk-
somheder komme fondet tilgode«.

En formand for foreningen fik den morsomme og ikke helt billige
idé ved sin fratræden at supplere fondets formue op til et rundt
beløb; men de fleste har støttet os simpelthed af deres hjertes godhed
og som anerkendelse af fondets formål.

Alt dette vil fondet gerne benytte lejligheden til at takke for. Fon-
dets bestyrelse betragter det som en hæder at få lov til at forvalte
og hæge om dette smukke skud af foreningens virke, der tjener til
ære også for vor gamle skole og derfor hører med i vor hyldest til den.

Hilsen fra tidligere elevrepræsentant

HVAD GØR MAN, naar man faar Lyst at sende Niels Brock en Hilsen og Lykønskning i Anledning af de 75 Aar. Man styrter sig over Mappen fra Aarene 1935-37, og pludselig er man tilbage i den gamle Skoles Atmosfære.

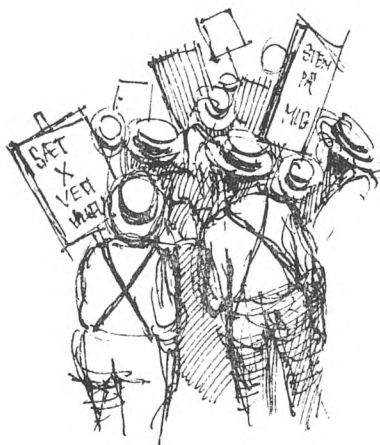
Vi strømmede til Nørrevold fra hele Landet, Realister, Studenter, unge Mennesker fra Kontor og Forretning, kort sagt en vidunderlig Blanding af dansk Ungdom. Den første Dag sagde man os, at vi for sandsynligvis første og sidste Gang i vort Liv mødte »uden Fortid«, det var en enestaaende Chance, kun Resultaterne på Niels Brock talte.

Man havde Indtryk af, at dette forskelligartede og sammensatte Elevmateriale inspirerede vore Lærere, saa de bibragte os vor Viden paa en interessant og fornøjelig Maade isprængt megen Lune. Det skabte et fortrinligt Sammenhold og Kammeratskab.

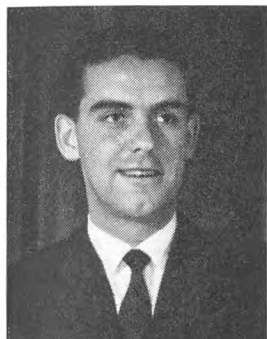
Vi synes, Livet gik roligere og mere behersket end det gør i Dag, København var en lille By dengang, men ser vi i Tidsskrifterne i Mappen, bliver vi hurtigt klar over, at 3oerne var lige saa urolige som 6oerne. Kigger vi yderligere i Mappen paa Valgplakater, Sange og Kvad fra Klasse- og Skolefester, Aarsberetninger o. s. v., staar det fuldstændig klart, at Aarene fra 35 til 37 maa have været de bedste i Niels Brock's Historie. – Ganske sikkert nøjagtig det samme Resultat hver eneste Brockaargang kommer til.

Naar man er en af de Unge fra 30erne, har man Lov til at fortælle de unge Brockere i Dag, at det er meget vigtigt yderligere at dygtiggøre sig i Udlandet baade paa Skoler og gennem Stillinger. Det giver Udvikling og Horisont, saaledes at vor gamle Skole altid vil kunne glæde sig over sine gamle Elevers positive og smukke Placering.

Af elevrepræsentant J. BRØDHOLT

Elevernes hilsen og hyldest

NÅR EN INSTITUTION som Niels Brocks Handelsskole opnår den agtværdige alder af 75 år, og man som elev nyder det privilegium at høre til den udvalgte skare, der på jubilæumsdagen hører til i bygningen, er det med glæde, man tager mod det ærefulde hverv at bringe skolen elevernes hyldest og lykønskning.

For os, der i øjeblikket har vores daglige gang i Sylows allé, og for hvem den synlige ramme om skolen er et af stadens »syv vidundere« i beton og stål, kan det måske føles utroligt, at det er den selv samme institution, der blev startet i 1888 under den berømte C. F. Tietgens kyndige vejledning. Men prøver man at vende billedet og betragte blændrammen – den som ikke er synlig for alle og enhver, men trods det er den, der holder billedet sammen – vil man opdage, at den er af det gamle, solide materiale, som kun kan skabes af fagfolk, der forstår deres arbejde, og som har lagt liv og sjæl i udførelsen. Det er en ramme skabt af traditioner og idealer i bestræbelsen på at skabe egnede emner til gavn for det danske erhvervsliv. Vi, der i dag er elever på skolen, fornemmer i det daglige arbejde tilstedeværelsen af denne ramme, men vel og mærket aldrig som noget, der indeslutter os og forhindrer nye impulser i at trænge ind udefra.

Gennem mit arbejde som den ene af årets elevrepræsentanter har jeg på særlig vis haft lejlighed til at komme i kontakt med skolens

ledelse. Det ligger i sagens natur, at man som elevrepræsentant til tider kommer til at stå i opposition til skolens vise fædre, men lad det være sagt med det samme – godt for det. Arbejdet består jo nemlig for en stor part deri at virke som det synlige bindeled mellem ledelsen og eleverne, og det er en uskreven lov, at en opposition er altid af det gode, især når den er sund. Mangen en hyggelig stund er blevet tilbragt på Sir Henry's kontor under ivrig drøftelse af det ene eller andet problem, og selvom de fleste sager til syvende og sidst er blevet afgjort i sand overensstemmelse med principperne for oplyst enevælde, er et forslag dog aldrig blevet afvist, uden at det først har fået en saglig behandling. Det har været mit absolutte indtryk, at man fra skolens side så med interesse på elevrådets arbejde og ligeledes der har betragtet det som en vigtig bestanddel i arbejdet på at opretholde den gode ånd og samarbejdsvilje.

En af de årsager, der har været medvirkende til at opretholde den nære kontakt mellem skolen og dens elever, er Foreningen Niels Brock. Det hedder i foreningens love, at den har til formål »at opretholde og fremme kontakten mellem elever og skole og mellem medlemmerne indbyrdes«. Når man gennem snart et skoleår har haft lejlighed til at følge foreningens arbejde på nært hold, kan man ikke andet end imponeres over den aktivitet, der udvises både her i København og i de underafdelinger, som er dukket op rundt omkring. Foreningen tæller i dag ca. 2.000 medlemmer, hvilket er noget ganske exceptionelt for en skoleforening, og ikke mindst gennem sit tidsskrift formår den at opretholde kontakt med Brockere selv på den anden side af kloden.

Om føje tid vil eksamen for en del af os stå for døren, og vi vil forhåbentlig alle til sommer kunne føje vores navne til den liste af Brockere, der i årenes løb er dimitteret fra den gamle skole. Et gammelt og ofte citeret udtryk siger: »Non scholæ, sed vitæ discimus«; og selvom vi alle jo helst vil slutte eksamen med en høj karakter, må vi dog alligevel være os bevidste, at det ikke er det eneste saliggørende. Vi Brockere får nemlig mere med på vejen end blot eksamen, vi får samtidigt et bevis, på hvis hoved, der står et navn, som

virker som et blåt stempel indenfor dansk erhvervsliv, nemlig navnet Niels Brock. Igennem mange år har dette navn stået som indbegrebet af grundig undervisning og god købmandsånd, og takket være mange elevs senere karrierer i ind- og udland er tilliden til dette navn atter og atter blevet bestyrket.

For os, der står i færd med at påbegynde vor løbebane, betyder dette et springbrædt til at starte fra. Vi har alle betingelserne for at nå langt i vore bestræbelser, for dels har vi fået en 1. classes teoretisk uddannelse, og dels har vi den rygdækning, der ligger i at kunne kalde sig en Brocker. Derfor skal vores lykønskning til skolen i dag også bestå i et løfte om altid at forvalte den arv, vi fik med på vejen, på bedst mulig måde, og derigennem gøre vort til, at navnet Niels Brock altid vil blive æret og agtet.

Afdelingens formand FRANK PETERSEN

Fyensafdelingen af Foreningen Niels Brock

»En hilsen til vor gamle skole på jubilæumsdagen«

Vi ønsker her fra Fyensafdelingen af Foreningen Niels Brock hjertelig tillykke med skolens 75-års jubilæum.

Vi har særlig grund til at glæde os over, at vi på skolens 75-årsdag må bringe vor lykønskning.

Fyensafdelingen har nu eksisteret i elleve år. Vi er omkring halvdan hundrede medlemmer, og vort årlige møde på Grand Hotel i Odense ser vi hen til som en hyggelig sammenkomst, hvor vi Brock'ere på Fyen mødes med skolens ledelse og lærere.

Direktør Aage Rasmussen knyttede forbindelsen til skolen, da vor afdeling blev oprettet. Direktør Vibæk gjorde hvert år turen med herover. Fra hr. Henry Jørgensen blev forstander for skolen, har vi kunnet glæde os over hans store interesse for vor afdeling.

Vore medlemmer er fra den ældste til den yngste årgang af Niels Brock'ere. Vort møde een gang om året er blevet en begivenhed her i Odense.

I Fyensafdelingens første leveår var det vel naturligt, at vi ved kaffebordet måtte genopleve episoder fra skolen, festlige timer med skolens lærere og gode eller dårlige eksamensresultater. Men vi er trådt ud af disse børnesko. De fornemme causerier af skolens direktør, forstander og lærere er blevet det bindeled mellem Niels Brocks

Handelsskole og Fyensafdelingen, som har holdt vor afdeling levende og givet et større og større medlemstal. Navnet Niels Brock knytter Fyensafdelingen til vor gamle skole. Denne skole er vi stolte over at bevare tilknytningen til gennem Fyensafdelingen.

Modtag vor lykønskning på 75-årsdagen.

På alle medlemmers vegne

Hedvig Bjerregaard Jensen   Frank Petersen   Viggo Byrum
Jørgen Rosenlund   Allan Hardi Hansen   Karen Sakso

Niels Brocks afdeling i Canada hilser skolen

GEORG NIELSEN, formand for afdeling Great Lakes, St. Lawrence

AT DRAGE UDENLANDS og måske ikke mindst som forretningsmand at tage ophold i et så fjernt beliggende land som Canada giver gode betingelser for at værdsætte uddannelsen og kammeratskabet på Niels Brocks Handelsskole. Uvilkårligt må man konstatere, at skolegangen på Niels Brock i væsentlig grad har gjort det muligt for os Brocker at hævde os.

Til vor nu 75 år gamle skole og dens lærere skal derfor fra afdelingen her lyde et rigtigt hjerteligt tillykke med alle gode ønsker for fremtiden til gavn for kommende unge forretningsmænd.

Hvorvidt dagligdagens ihærdige arbejde for ikke at sige forcerede slid eller de store afstande i Canada er grund til, at Brockerne herovre ikke kunne finde hverandre, skal jeg ikke kunne afgøre, men i hvert fald blev det »Ober«, der under besøget i Canada i maj 1960 tog initiativet til vor afdelings oprettelse. Det var en stor glæde at have besøg af »Ober« og at være vidne til det spontane udslag af det vanskeligt definerbare begreb »Brock-ånden«. Her samledes i Toronto lige med eet et antal Brockere, næsten alle fra forskellige årgange og i vidt forskellige erhverv og brancher, men alle med noget væsentligt til fælles – tiden på Niels Brock.

Afdelingen er ikke stor, tæller nu 14, hvoraf 2 kvindelige medlemmer. »Ober« er vort æresmedlem, fem medlemmer er bosat i eller omkring Montreal, fire i Toronto, et medlem bor i Oakville

vest for Toronto, et medlem er i og et uden for Ottawa, ligesom vi er repræsenteret i Detroit, Michigan. Mødes vi alle i Toronto, skal medlemmerne tilsammen tilbagelægge ca. 8500 km, hvilket er grunden til, at kun mere lokale sammenkomster har fundet sted. Det har dog flere gange været forsøgt at arrangere et møde for samtlige medlemmer, og jeg vil håbe, at det endelig vil lykkes i anledning af skolens runde fødselsdag. Vor lokale medlemsliste er et praktisk bindeled, og jeg er sikker på, at sammenholdet i fremtiden skal vise sig at blive både fornøjeligt og af praktisk betydning for de enkelte.

Det er morsomt at konstatere, at flertallet af afdelingens medlemmer er beskæftiget med dansk eksport til Canada, enten direkte i egen forretning eller på anden måde. Brockerne i Canada har på eget initiativ skabt en væsentlig del af Danmarks eksport til Canada. Der er ingen tvivl om, at noget tilsvarende kan fremhæves om Brockere i adskillige andre lande, og man ser her et betydningsfuldt resultat af det, der blev indpodet os på Niels Brocks Handelsskole, jeg vil sige såvel i som uden for skoletiden, hvor i begge tilfælde lærernes indflydelse jo i rigt mål var med til at vejlede vor stræben og skærpe vort kommercielle instinkt.

Jeg vil håbe, at »Brock-ånden«, der allerede går langt ud over »De 6« og »De 7« og dem, der består af mange endnu flere, fortsat må kunne øve sin kommercielle indflydelse ikke alene til fordel for Danmark, men tillige for at stimulere handelen mellem landene overalt på kloden, af hvilke desværre endnu for mange har alt for lidt, medens andre har i overflod.

Niels Brock Association i New York hilser skolen

On May 1st 1963 a close and very good old friends of ours, *Niels Brocks Handelsskole*, celebrates its 75th anniversary. For »festskriftet« being issued on this occasion we have been assigned »foreign correspondent«. We are honored and grateful for this assignment which gives us an opportunity to talk a little about ourselves, *Niels Brock Association USA*, a subject which we hope may have our friend's interest as well as its many followers.

Three years ago Ober visited USA and on May 17, 1960 a brainstorm became reality in the form of a big party arranged in his honor here in New York. Present were former students from Niels Brock Handelsskole and Købmandsskolen, Rotary friends and many others of Aage Rasmussen's wide circle of friends residing in this country.

It was on this occasion that N B A USA was founded. As in so many previous instances once again it was Aage Rasmussen's doing. His sparkling enthusiasm was catching with the result that we took upon us the job of trying to gather Brockere in the USA into a fraternity group.

Frankly speaking we felt rather optimistic about it. We thought the renowned »*Niels Brock-aand*« was something that would not be lost so easily, regardless of distance in mileage or years. With this spirit we set out on our first task: The membership drive.

For the area around New York our efforts were quickly rewarded,

as within a few weeks we could count more than ten members. »Godt begyndt er halvt fuldendt«, we thought and waited for the »rest« to join ... Well, soon enough we realized that it would take a little more doing, in fact – a lot more.

How to arouse the interest among the Brock-graduates around the country was our big problem. Announcements in Danish publications issued or distributed in this country hardly brought any response. Assistance from Foreningen in Copenhagen as well as from Danish Consulates over here were of little help. Even our letters of invitations addressed to each Brocker known to live in the USA remained unanswered in many instances. It would, however, on our part have been a poor showing of »Brockaand« if we would have been discouraged by the result of only getting fourteen members out of an estimated fifty US-Brockere after six months. It surely dismayed us, but with Bjørnstjerne Bjørnson's *»Løft dit hoved*

Fra stiftelsen af
Niels Brock Association,
New York på
Sulgrave Hotel
under direktør Aage
Rasmussens besøg i
maj 1959.

du raske gut« in mind we appraised the situation. We decided, therefore, that we would continue our efforts to enlarge the membership of our Association building around the core of the fourteen members.

A few meetings in which useful discussions were combined with pleasant get-to-gether were rated highly successful by the members and gave us renewed strength and hopes that we had something to work for. We now had worked out bylaws for the association in which we set forth the purpose and objective:

- 1) to maintain contact and friendship among members
- 2) to maintain and further the interest of the school
- 3) to endeavor within the ability of its limited membership, to aid the Danish members in obtaining information pertaining to conditions in the USA
- 4) to promote good will and understanding between Danish and American business.

All this happened three years ago. Today our organization counts nearly thirty members. Not a spectacular figure, but anyhow one which indicates growth and shows that we have been able to launch Ober's project. We are constantly encouraged by comments of young Brock-graduates arriving in this country. They tell us how happy they are to have an organization like ours to contact. »It's like having a distant relative over here«, one Brocker told us recently, when he called us on the telephone shortly after his arrival. »We do not necessarily have to know each other«, he went on, »it's sufficient that we know of each other«.

In terms of the future we plan first of all to continue our efforts to grow. As we have stamina and a good deal of patience, we are confident that we stand a reasonably good chance to overcome the growing pains with which our young Association will have to cope. To help us with our task is a wonderful group of members, several of which, we are proud to say, are highly outstanding businessmen, well known in commerce and industry. Our plans call for more

frequent meetings which will offer lectures with subsequent discussions on subjects concerning international trade. Furthermore, we intend to pursue a matter which we feel is of great importance to the School as well as to Brock-graduates coming over here: We believe that every effort should be made to have Højere Handels-eksamen recognized in this country, as this would facilitate a Brouker to enter an American college or university.

By thus consolidating what we have built during the first few years of existence we hope to be able to strengthen the ties between the old School in Copenhagen and Brockere in this country, as well as strengthen our own organization here.

»Old School« we say, but naturally referring to the many years of its existence not to its spirits, which we hope will remain young and for generations to come continue to be: A great inspiration for leadership and success in business. With this we extend our heartiest congratulations, wishing you a bright and most prosperous future. –
Hjertelig til lykke!

Tidligere lærere ved Niels Brocks Handelsskole

De anførte titler er i mange tilfælde ikke dem, de pågældende lærere havde adgang til, mens de virkede ved skolen. Det forekommer imidlertid rigtigst, så vidt det har været muligt, at karakterisere dem ved de titler, hvorunder de senere er blevet offentligt kendt.

Alkjær, Ejler, professor, lic. merc., markedsøkonomi.	1939-1943
Andersen, Carl, lektor, cand mag., geografi.	1896-1935
Andersen, M. V., gymnastiklærer, gymnastik.	1908-1937
Andersen, Vilh., professor, dr. phil., dansk.	1889-1908
Baden, N. J., kontorchef, bogf., brevskr., regning.	1891-1908
Barfod, B., professor, samfundsøkonomi.	1945-1947
Bay, Paul, lektor, cand. mag., engelsk, dansk.	1943-1947
Beissel, Ch., lærer, tysk.	1891-1899
Bendtsen, Eiler, rektor, mag. art., engelsk, stenografi.	1922-1938
Bendtsen, Svend, lektor, translator, tysk, kontorarb.	1934-1950
Bentzon, Viggo, professor, dr. jur., retslære.	1891-1893
Berg, V., assistent, bogføring.	1899-1906
Bergstrøm, Hj. J., forfatter, cand. mag., dansk, eng., tysk.	1888-1905
Bertelsen, Poul, adjunkt, cand. polit., samf. lære, økon.	1953-1956
Bierfreund, Th., kunsthistoriker, dr. phil., engelsk.	1892-1904
Bjørnsen, M. Koefoed, inspektør, cand. polit., samf. lære, øk.	1956-1958
Boesen, Per, overbibliotekar, cand. polit., samarbejds-lære.	1953-1962
Borum, R., forstander, kontorarb., skrivning.	1930-1936
Borup, J., kursusforstander, cand. theol., fransk.	1889-1893
Brahde, Alf, lektor, dr. phil., engelsk.	1914-1944
Buch, E., dr. phil., matematik.	1888-1892
Buhl, H. Th., kaptajn, gymnastik.	1888-1899
Bøgholm, N., professor, dr. phil., engelsk, tysk.	1899-1905
Böiken, Chr., lektor, cand. mag., engelsk.	1919-1922
Børup, O., lektor, cand. polit. & mag., samf. lære, øk., stat.	1919-1953
Christiansen, J. G., adjunkt, cand. mag., historie.	1920-1921
Christiansen, Chr., rigsdagsstenografi, stenografi.	1902-1905

Dahlberg, P., mag.scient., geografi	1891-1892
Dyppel, Th., HD, ritmester, bogføring	1935-1953
Flagstad, C.B., rektor, cand.mag., fransk, tysk	1891-1892
Gad, J., lærer, gymnastik	1937-1940
Gandil, J., forstander, naturhistorie	1903-1908
Giese, V., overstenograf v. rigsdagen, mag.art., sten.	1905-1924
Gram, Jørgen, lektor, cand.oecon., samf.lære, øk., stat.	1957-1960
Grundtvig, L.A., professor, dr.jur., retslære, vekselret	1896-1899
Gudme, O.J., rektor, cand.theol., tysk	1892-1898
Gutfeld, H.J., kommunelærer, skrivning, tegning	1892-1894
Gylstorff, J.P., cand.mag., fransk, tysk	1893-1915
Haase, K.M., musiker, sang, tegning	1895-1908
Hage, B., lektor, cand.mag., dansk, engelsk, historie	1907-1908
Hansen, H.O.F., lektor, cand.mag., dansk, engelsk, tysk	1904-1908
Hansen, N.B., kontorchef, cand.jur., retslære	1943-1954
Haume, O., advokat, retslære	1945-1954
Heide, V., overretssagfører, retslære, vekselret	1896-1898
Heimbürger, O., HD, adjunkt, driftsøk., bogf., kont., regn.	1952-1960
Helweg, J.H., lektor, cand.mag., fransk, historie	1915-1919
Højle, Bernt, højesteretssagf., dr.jur., retslære	1916-1939
Højle, Enevold, lektor, mag.art., tysk	1918-1930
Hoffmeyer, L.J., kursusbestyrer, skrivning, tegning	1888-1892
Holbeck, H.St., rektor, cand.mag., historie, geografi	1888-1890
Hornbeck, C., translator, engelsk	1892-1893
Hornemann, G., arkivar, historie	1910-1921
Humlum, Johs., professor, dr.phil., geografi	1935-1941
Højberg Christensen, A., undervisningsinsp., dr.phil., tysk	1915-1918
Høybye, Poul, professor, dr.phil., fransk	1928-1943
Ingerslev, Fr., lektor, dr.phil., engelsk, tysk	1898-1903
Ingvartsen, J., direktør, lic.merc., markedskonometri	1943-1946
Ipsen, P.L., ordbogsforf., cand.theol., tysk	1907-1908
Ishøy, H., handelsskolelærer, maskinskr., skrivning	1919-1949
Jacobsen, L., forstander, bogføring, kontorarbejder	1908-1921
Jakobsen, Børge, amanuensis, cand. mag., geografi	1943-1948
Jensen, Ad., departementschef, statistik	1904-1913
Jensen, Hans, dr.phil., historie	1919-1920
Johansen, A.C., direktør, dr.phil., geografi, naturhist.	1899-1900
Johnsen, S.N., inspektør, mag.scient., matem., regn., tegn.	1889-1908
Julebæk, H. (til 1925: Marcussen), adjunkt, maskinskr.	1910-1933
Jørgensen, Arne, advokat, retslære	1950-1954
Kalisch, C., lektor, dr.phil., engelsk	1908-1926

Kirchheiner, P., viceinspektør, skrivning	1908-1919
Kjørboe, H., revisionschef, cand. polit., samf.lære, øk., stat.	1913-1920
Knudsen, Fr., cand. phil., naturhistorie	1900-1905
Koed, H., rådsformand, cand. polit., statistik.	1919-1921
Koefoed, M., departementschef, nationaløk., handelslære	1897-1904
Kolind, Søren, HD, lektor, bogf., kontorarb., handelslære	1924-1953
Krohn, G. K., sognepræst, religion, historie	1903-1907
Kühl, E., retspræsident, retslære	1917-1927
Lange, Jonathan, adjunkt, cand. mag., geogr., naturhist.	1888-1899
Lange, O., kommunelærer, geografi	1892-1893
Larsen, Knud, bibliotekar, cand. theol., dansk	1929-1957
Larsen, Osv., direktør, cand. mag., dansk, engelsk	1917-1922
Lehrmann, F., oberst, regning	1908-1934
Lind, H. C., cand. phil., regning, tysk	1888-1908
Loff, O., direktør, lic. merc., driftsøkonomi, regning.	1951-1953
Lund, Jules F., lektor, cand. pharm., varekundskab	1910-1937
Lund, J. J., direktør, cand. merc., bogf., driftsøk., kont., rg.	1943-1951
Løventhal, J., direktør, cand. polyt., teknologi.	1922-1928
Madsen, Halfdan, lektor, cand. mag., engelsk, tysk.	1933-1943
Mehl, Johs., lektor, cand. mag., dansk	1919-1920
Meyer, Cosmus, retspræsident, retslære.	1915-1917
Meyer, E., kontorchef, nationaløk., handelslære, stat.	1891-1897
Mikkelsen, J. P., kapelmusikus, sang	1888-1895
Mikkelsen, Sej, HD, forstander, kontorarb., regning.	1951-1956
Mogensen, J., rektor, cand. theol. & mag., tysk.	1914-1917
Moltesen, L., udenrigsminister, dr. phil., geografi, historie, religion, tysk.	1888-1894
Moritz, G., lærer, skrivning	1894-1907
Munch-Petersen, H., professor, dr. jur., retsl., handelsret.	1899-1906
Munch-Petersen, Aa., overretssagfører, retslære	1906-1915
Møller, H. L., undervisningsinsp., dr. phil., dansk, hist., tysk	1888-1908
Mørck, L. E., kontorchef, cand. jur., retslære, handelsret	1929-1957
Nicolet, A., bibliotekar, mag. art., fransk	1942-1943
Nielsen, Anton E., grosserer, cand. polit., samfundslære.	1916-1919
Nielsen, Erik, HD, direktør, bogføring, regn., kontorarb.	1932-1954
Nielsen, J. J., seminarielærer, cand. mag., geografi	1893-1896
Nielsen, Sv., nat.bankdirektør, cand. polit., samf.øk., stat.	1920-1923
Olsen, Th., bankfuldm., bogføring	1906-1904
Ostenfeld, J., lektor, cand. mag., tysk	1899-1909
Otterstrøm, A., forstkandidat, gymnastik, naturhist.	1899-1908
Padso, W., ekspeditionssek., cand. polit., samf.øk.	1943-1952

Pedersen, Chr., inspektør, cand.mag., eng., tysk, mask., sten.	1940-1948
Pellesson, E., handelslærerinde, maskinskr.	1960-1961
Petersen, Dietrich, rektor, cand.mag., tysk	1906-1907
Petersen, E.Skovgaard, rektor, cand.theol. & mag., hist.	1899-1900
Petersen, I.I., oberstløjtnant, regning.	1918-1934
Petersen, Kr., lektor, mag.art., historie, dansk	1921-1947
Petersen, M.Bjørnskov, cand.theol., religion	1898-1903
Petersen, Poul, lektor, cand.mag., dansk, tysk.	1943-1962
Petersen, V., bibliotekar, cand.mag., historie	1898-1899
Plesner, J., forstander, cand.theol., religion.	1890-1893
Porsdal, H.C. (til 1905: Petersen), toldinsp., toldforhold, vare- kundskaab.	1891-1910
Poulsen, Mette, adjunkt, cand.mag., dansk, tysk	1959-1961
Poulsen, P.C., højesteretsdommer, retslære	1929-1936
Preisler Knudsen, H., højesteretsdommer, retslære	1939-1943
Ragn, G.A.N., forstander, bogf., regn., kontorarb.	1917-1934
Rasmussen, A., stenografi.	1890-1892
Rasmussen, Jens, lektor, dr.phil., fransk.	1943-1950
Rasmussen, Aage, direktør, cand.mag., tysk	1918-1959
Riis, Hans Chr., docent, bogføring, kontorarb.	1911-1938
Riis-Hansen, K., departementschef, nat.øk., handelslære	1906-1914
Rosenstand, K., lektor, dansk	1913-1919
Rothe, O., sognepræst, religion	1907-1908
Sabroe, Th., stabsintendant, bogf., kontorarb.	1908-1918
Sand, Tage, HD, lektor, bogføring, handelslære	1930-1961
Sarøe, Torben, HD, forstander, bogf., driftsøk., regn., kontorarb. .	1954-1960
Schiøler, T.L., biskop, religion	1893-1898
Siegler, J.J., lektor, translator, tysk.	1929-1938
Skibsted, S., afdelingschef, mag.art., fransk	1925-1930
Smidt, L.V., overlærer, mag.art., engelsk, tysk.	1905-1907
Sporon, W., mag.art., fransk.	1892-1893
Stegmann, H., lektor, cand.mag., historie	1918-1919
Stibolt, P.K., rigsdagsstenograf, cand.mag., stenografi	1917-1933
Svanholt, O., lektor, cand.mag., fransk	1918-1928
Sørensen, J.P., kontorchef, handelslære	1929-1936
Thalbitzer, M., oberst, gymnastik	1893-1894
Thorsen, Chr., redaktør, cand.polit., samf.lære, stat.	1915-1917
Thorup, V., højesteretsdommer, handelsret.	1911-1934
Toftegaard, Jens, sparekassedirektør, cand.polit., samf.lære	1916-1917
Torup, J.F., rigsdagsstenograf, cand.philol., sten.	1892-1901
Tybjerg, E., højesteretsdommer, retslære	1892-1896

Vahl, M., professor, cand.theol. & mag., naturhist.	1900-1902
Vibæk, Marius, direktør, cand.mag., dansk, tysk	1903-1938
Warming, Jens, professor, nationaløk.	1904-1906
Wesche, B. C. E., adjunkt, cand.polyt., matematik, regn., naturlære, teknologi	1891-1919
Willerslev, Kirsten, adjunkt, mag.art., hist., samf.lære	1951-1957

Forstandere for Niels Brocks Handelsskole

H. L. Møller	1888-1908
L. Jacobsen	1908-1920
L. Jacobsen og Marius Vibæk ...	1920-1921
Marius Vibæk	1921-1930
Aage Rasmussen	1930-1946
Jens Vibæk	1946-1959
Henry Jørgensen	fra 1959

Nuværende lærere ved Niels Brocks Handelsskole

Aggebo, Marianne, adjunkt, cand.mag., engelsk, fransk	1957
Barfort, John, HA, lektor, bogf., driftsøk., regn., kontorarb.	1944
Borch-Madsen, J., lektor, cand.mag., dansk, sten., tysk	1936
Böiken, Ulf, adjunkt, cand.mag., engelsk, fransk	1957
Fabricius, Johs., adjunkt, cand.mag., dansk, engelsk, hist.	1959
Frederiksen, Sven, HD, lektor, bogf., driftsøk., kontorarb., rg.	1934
Fussing, Kjeld, advokatfuldm., cand.jur., erhvervsret	1961
Gram Andersen, Knud, lektor, cand.mag., dansk, engelsk	1944
Hansen, Erh. W., HD, lektor, bogf., kontorarb., regning	1961
Hansen, Erling Bjørn, lektor, cand.mag., dansk	1952
Holm, Preben, adjunkt, cand.jur., erhvervsret	1953
Høffding, Aug., lektor, cand.mag., dansk, tysk	1940
Jarding, Jørgen, cand.mag., dansk, tysk	1961
Juul Madsen, Henning, adjunkt, mag.art., dansk, historie	1961
Jørgensen, Henry, forstander, cand.mag., tysk	1938
Kamp, Fritz, lektor, cand.mag., engelsk, tysk	1943
Kjær-Hansen, Ulf, amanuensis, mag.art., dansk	1962

Klöcker-Larsen, Fl., kursusleder, cand.merc., samarbejds­lære	1962
Knippel, Erik, lektor, cand.mag., translatør, engelsk, fransk	1953
Kryssing-Berg, Preben, adjunkt, cand.mag., dansk, fransk	1950
Larsen, Sigurd, adjunkt, cand.polit., samf.lære, samf.øk.	1960
Madsen, Francis, HD, adjunkt, cand.polit., bogf., kont., regn.	1962
Mariegaard, Anton, adjunkt, cand.mag., handelsgeografi.	1948
Marott, Mogens, adjunkt, cand.mag., engelsk, tysk	1949
Mossing, Carl, HD, lektor, bogf., driftsøk., regning	1936
Nørgård, Helge, lektor, cand.polit., samf.lære, samf.øk.	1944
Pedersen, Georg, lektor, cand.mag., translatør, engelsk	1930
Pejtersen, Tove, handels­lærerinde, maskinskr.	1961
Poppe-Petersen, Lilly, adjunkt, cand.merc., bogf., driftsøk., regning	1961
Reiermann, Annelise, cand.polit., samf.lære, samf.øk.	1957
Rendtorff, Per, inspektor, adjunkt, cand.merc., bogf., driftsøk., kontorarb., regning	1959
Sand, Tage, HD, lektor, bogføring	1930
Sørensen, Aage, HD, adjunkt, bogf., driftsøk., kontorarb., rg.	1953
Vibæk, Jens, direktør, cand.mag., historie	1930
Willerslev, Richard, lektor, dr.phil., historie.	1944

Elevrepræsentanter gennem 40 år

Børge Norholt	1923
Erik Engholm	1923/24
Erik Rye	1924/25
Kai Uggerløse	1925/26
Vilh.Koustrup	1926/27
Ewald Hansen (Herrik)	1927/28
Sven Faber	1928/29
Dan Bjørner	1929/30
Chr. R. Bertelsen	1930/31
Sv. Aamann	1931/32
Poul Agger	1932/33
Mogens Bredfelt	1933/34
Ole Erik Andersen	1934/35
Patrick Glint	1935/36
Else Saxberg (gift Flinch)	1936/37
Jens Jørgen Lund	1937/38

Jørgen Nørredam	1938/39
Erik Gamst Jensen	1939/40
Jørgen Holst	1940/42
Jeppe Boel	1941/41
Viggo Mørch, Gregers Appelt	1942/43
Nils Nordestgaard, B. West Pedersen	1943/44
Holger Jørgensen, Preben Steffen Nielsen	1944/45
Willy Andersen, Bent Palling	1945/46
C.J. Irgens-Hansen, Henning Glahn	1946/47
Bent Albertsen, Johannes Skikkild	1947/48
Aage Jørgensen, Henning Faber	1948/49
Carl Anker, Kristian Holt	1949/50
Henrik Heilmann, Bent Høyer	1950/51
Jørgen Dam, Jørgen Nørgård	1951/52
Niels Liisberg Jensen, Erik Zachariassen	1952/53
Cai Caspersen, Bent Bjørn	1953/54
Hans Henriques, Per Andersen	1954/55
Henrik Schwensen, Ole Vøhtz	1955/56
Ole Ravn, Ove Krebs	1956/57
Niels Aundal, Palle Ravn	1957/58
Erik Reitzel, Jørgen Bjerre	1958/59
Preben Philipson, Morten Bjørner	1959/60
Hans Thormod Nielsen, Kurt Sonne Andersen	1960/61
Eskild Elmgård Jensen, Bjarne Foss Christensen	1961/62
Niels Johansen, Jan Bredholt	1962/63

STATISTISK SKEMA

over

dimittender gennem 75 år

Niels Brock's Handelsskole — Dimittender 1893-1962

Årgang	2-årige	Årgang	2-årige	Studenter	Ialt	Årgang
1893	10	1916	31	—	31	1938
1894	5	1917	27	—	27	1939
1895	6	1918	27	15	42	1940
1896	6	1919	42	17	59	1941
1897	15	1920	50	16	66	1942
1898	14	1921	46	33	79	1943
1899	17	1922	31	16	47	1944
1900	15	1923	34	17	51	1945
1901	7	1924	34	17	51	1946
1902	11	1925	43	22	65	1947
1903	11	1926	29	43	72	1948
1904	18	1927	34	23	57	1949
1905	11	1928	61	18	79	1950
1906	11	1929	34	20	54	1951
1907	11	1930	54	19	73	1952
1908	9	1931	55	43	98	1953
1909	7	1932	55	44	99	1954
1910	14	1933	64	44	108	1955
1911	17	1934	58	46	104	1956
1912	13	1935	62	43	105	1957
1913	18	1936	56	41	97	1958
1914	14	1937	58	42	100	1959
1915	21					1960*)
						1961
						1962

Dimittender 1893-1937 (de første 50 år)	1845
» 1938-1962 (de næste 25 år)	3516
» Købmsk. Handelsgymn. 1944-1948	418
Ialt	5779

Toårige i alt 1893-1962: 3906 (heri Købmsk. Handelsgymn.)
 Studenterklasser 1918-1962: 1603 (» » »)
 Klasser m. handelseks. 1954-1962: 270

*) Fra dette år adgangsbeholdning på grund af pladmangel.

Købmandsskolens Handelsgymnasium — Dimittender 1944-1948

2-årige	Studenter	1-årig med handelseks	Ialt	2-årige	Studenter	Ialt	begge skoler
69	33	—	102				
57	23	—	80				
80	25	—	105				
85	24	—	109				
96	24	—	120				
93	21	—	114				
94	17	—	111	—	40	40	151
78	—	—	78	40	40	80	158
75	—	—	75	48	46	94	169
80	—	—	80	55	52	107	187
82	—	—	82	66	31	97	179
117	41	—	158				
129	32	—	161				
120	45	—	165				
126	52	—	178				
123	63	—	186				
116	46	25	187				
88	44	19	151				
80	44	19	143				
89	43	23	155				
100	42	22	164				
104	41	32	177				
126	31	45	202				
133	43	43	219				
129	43	42	214				

Niels Brocks Handelsskole 1888-1963 udsendes den 1. maj 1963 af Foreningen Niels Brock med støtte fra Otto Mønstedts Fond og »Foreningen Niels Brocks Fond« under redaktion af direktør Ib Aarsø-Nielsen og bogtrykker Hans Langkjær.

Bogen er sat med Monotype Baskerville og trykt i 3500 eksemplarer i Langkjærs Bogtrykkeri A/S med klicheer fra Folker & Søn på papir fra Akts. De Forenede Papirfabrikker. Tegningerne er udført af Bjarne Boje Lykken.

